

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Oradea
Strada Teatrului 4,
Telefon: 6-70**ZSIDÓ HETILAP**Főszerkesztő
WASSERSTROM SÁNDOR
Felelős szerkesztő
LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön: Egész évre 250 Lei, félévre
130 lei, negyedévre 65 lei. Külföldön
2 Dollár, Kc. 75, P. 12, S. 19. Din. 120

A zsidóság tragikus helyzete

Jicchack Grünbaum lengyel sejm képviselő beszéde a bázeli világkongresszuson.

Meghatottan és felelősségem tudatával lépek erre a helyre, melyen 34 esztendővel ezelőtt felcsendült annak a büszke zsidónak hangja, ki a gálai zsidóság fájdalmának először kifejezést adott. A keserű sors akarja úgy, hogy ezuttal a zsidóságra nézve véresen szomorú eseménnyel kell kezdenem. Véres pogromra kell emlékezni mely néhány nappal ezelőtt zajlott le Salonikiben. A háboru után már látható volt, hogy ezt a várost mint zsidó centrumot fel adjuk. De senkisé gondolt arra, hogy ez a hely, véres pogromok színhelye lesz. Nem gondoltuk, hogy olyan események fognak tobródni e városban, mely régebben csak Oroszországban volt otthonos.

Bennünket megvédenek. Minden kormányzatnak első kötelessége, hogy gondoskodjék állampolgárainak élet és vagyonbiztonságáról. Ez a kötelesség azonban — sajnos gyakran és érthetetlenül felfüggesztést nyer, mikor zsidó életek és zsidó vagyonok megvédéséről van szó. Akkor mindég későn jönnek, akkor nincsenek kellőleg informálva arról, aminek elejét kellett volna venni. A zsidók elleni kilengések eddig még mindenütt elő voltak készítve. A pogrom mindenkor tömegterror következménye. Nem természeti jelenség, hanem olyan emberek céltudatos munkája, akik a zsidókat, ezzel az eszközzel akarják terrorizálni, lealázní és elnyomni.

Ha kellő önvédelemről akarunk gondoskodni, akkor azt gazságnak minősítik. Csak nagyon ritkán ismerik el ama jogukat, hogy mi is jogot formálhatunk az önvédelemre. Ezt ellenséges magatartásnak minősítik. Régebben azt hittük, hogy a pogrom csak a cári uralom rendjének kiegészítő része. A háboru után meggyőződünk arról is, hogy ez mind csak illúzió volt. Meggyőződünk róla, hogy a berlini és bécsi egyetemen is lehet verni a zsidókat! Sehöl sem vagyunk biztonságba, de különösen nem: Kelet-Európában. A biztonság megszerzése, egyike zsidó életlehetőségünk legfontosabb problémájának. Ez a generáció nem fogja hagyni magát lemezárólatni, ahogy azt őseinkkel tették. Nagyapáink úgy gondolták, hogy az emancipációval megoldódik ez a keserű kérdés. Előbb Achad Haam mondotta ki, azután meg mennydörgő hangon Max Nordau, hogy: Azokban az országokban is fennmarad a zsidókérdés, ahol megvan az egyenjogusítás. Mi már tudjuk, hogy az egyenjogusítás nem oldotta meg a zsidókérdést. Ellenkezőleg, a zsidó kérdés ma még sokkal égetőbb, mint valaha volt. Mikor a zsidók megszerezték az egyenjogusítást, akkor a világon a liberalizmus uralkodott. A gazdasági életbe nem nyult annyira bele az államhatalom. A gazdasági

erőknek meg volt a kifejlődési lehetősége. Kardinálisan megváltozott a helyzet, mikor végetért a világ liberálisizmusa és az állam beleszólt a gazdasági elosztódás kérdésébe. A zsidók életlehetőségei korlátozódnak ezáltal, és az ő érdekeiket dobták először oda áldozatul. Visszaszorítják őket, hogy helyet adjanak a befogadó nép ambícióinak és jobb életlehetőségének.

Önök valószínűleg a kisebbségi jogokra fognak hivatkozni. A kisebbségi jogok alapelve sikert aratott és nemzetközileg is garantáltatott. De sehölsem realizálták a kisebbségi jogokat. Mindenütt harcolni kell a zsidóság individuális és kollektív jogaiért. Kezdünk ebben a keserves harcban elfáradni. Legfőbb oka ennek valószínűleg az, hogy a Népszövetség nem veszi komolyan a kisebbségi jogokat. Elismerete ugyan, de csak mint egyszerű frázist.

A háboru utáni Európában a legnagyobb változás Oroszországban történt. A forradalom összetörte a régi orosz zsidóságot. Most ott is megakarják a zsidókérdést oldani. Kolonizálják a zsidókat és bevonják az ipari termelésbe, mint munkásokat. De azért az ottani zsidóság *vogelfrei*. A cionistákat száműzik a hideg Szibériába és a forróégőhajlatu Turkesztánba. Spanyolország lerázta az elnyomatás béklyóit és a zsidóság a XV-ik század óta égető szegényéért kap most későn elégtételt. Az antiszemita már hangoztatják, hogy a zsidóbosszu műve. Pedig ez nem állja helyét, mert csak a történelem áll bosszút, amiért annyi száz-
ezernyi zsidónak mártíromságát idézték elő.

A hali államokban, Lengyelországban, Romániában, Magyarországon milliónyi zsidó életlehetősége romlik napról-napra. A kisváros tönkrement, a nagyváros nem nyújt életlehetőséget. A zsidó ifjuság nem tudja milyen pályát válasszon, az öregebbje meghal az elkeseredéstől és nyomortól. Ezekben az országokban új jogot formál a zsidóság. Olyant, amelyet apáink még nem ismertek. Jogot a munkához, jogot arra, hogy existenciához jussanak. S ami még a legrosszabb, minden kaput bezártak a zsidóság előtt. Nincs hova — a koldusbotot kezébe véve — elvándoroljon.

Nem tudok egy képtől szabadulni. Lelki szemem előtt úgy látom, hogy a világ zsidósága egy centrifugális gépbe öröklődik, mind nagyobb sebességgel. Az örök vándorló zsidó áll előttem, a kitaszított, elnyomott zsidó, kinek mindig újabb és újabb életformákat kell teremteni, mert a régieket összerombolták.

A világnak választani kell! Vagy jobb feltételeit fogja nyújtani az építő és termelő erőknek és minden akadályt elhárít eme produktív erők előtt — akkor csodákat mutatunk majd az emberiségnek. Ha azonban elnyomják erőinket, akkor ez az építő erő, megtörtésége folytán az elnyomottak, a kitaszítottak, a kereső erőknek főmozgatója lesz. Minden államférfia Európának, főként Kelet-Európának tudja ezt, de nincs elég bátorsága ahoz, hogy levonja a konzekvenciákat. Ha

áttekinjük a háboru utáni történetét a zsidóságnak, akkor csak azt mondhatjuk: Ha az emberiség a mi erőinket összerombolja és minden erejével azon igyekezik, hogy mi összetörtén huzzuk az élet igáját, akkor a zsidó népi erő, egy óriási romboló erőt fog jelenteni az emberiségnek. Ha azonban az emberiség a másik utat választja, ha azon fog igyekezni, hogy a mi energiánkat és építő készségünket igénybe vegye és lehetőséget nyújt boldogulásunkra, akkor önmaga is megszabadul az átoktól és megszabadítja a zsidó népet is a gálut átkától.

Templomgyalázás Wizsnitzben

Wizsnitzi jelentések szerint keddről szerdára virradó éjszaka ismeretlen tettek behatoltak a nagy „klauz“ nevű templomba, feltörték a friggy-szekrényt és kivették a Tóra-tekerceket, összevagdalták és földre taposták azt. Imakönyveket összeszakítottak és a templomi padokat széjjelzúzták. A rendőrség megindította a nyomozást.

Az Adeverul erélyes vizsgálatot sürget az ügyben és a vakmerő bűnösök, valamint azoknak a hatósági közegeknek a megbüntetését követeli, akik hanyagságukkal lehetővé tették, hogy ezt a szégyenletes cselekményt elkövethessék.

Kell-e a zsidó képviselőinknek Cuza minden zsidósására válaszolni?

Erre a kérdésre csak egy észszerű válaszunk lehet és ezt követte a zsidó Parlamenti-klub, amidőn dr Fischer Tivadar képviselőnk utján Cuza első antiszemita parlamenti beszédére válaszolt.

Zsidó képviselőnk Cuzának a zsidóságra alkalmazott lealacsonyító „jidan“ kifejezését egyszer s mindenkorra visszautasította és méltóságán alulinak tartja, hogy mindannyiszor, esztelenek handabandázásaiból reklámot csináljon, amidőn bennünket egy cuzista „jidannak“ nevez. Utálatos küzdelem volna is ez és a Zsidó Parlamenti-Club jobban szolgálja a zsidóság ügyét, ha komoly méltósággal óvja meg azt. Hagyja a zajongó antiszemitákat ugatni és a 20-ik század ezen kultur-kivettjeit lehetőleg nem veszi észre, ahelyett hogy gyalázásaikra, gyalázkodással és deklarációkkal válaszoljon. Komoly antiszemita támadások esetén a Zsidó Parlamenti-Club erélyesen állást kell és fog foglalni, hogy a zsidóság elleni támadásokat a zsidó méltóságnak megfelelően visszautasítsa. Ellenségeinknek hiábavaló fáradozás igazságot szolgáltatni. Az ellenségeket hagyni kell ugatni, mint a kutyákat és haladni azon az uton, mely egy szebb és jobb jövőt teremt a zsidóság számára.

Lapunk e heti száma 10 oldal

Befejeződött a bázeli Cionista Világkongresszus

Megválasztották a Cionista Világszervezet új vezetőségét

Bázel, július 20. Kedd este a 118 szavazattal 48 ellenében Nahum Szokolovot választotta meg a XVII-ik kongresszus a Cionista Világszervezet elnökéül. A klacionisták B-csoportja, a revizionisták, a radikálisok és a Mizrahi Szokolov mellett, míg a munkáspártok és a klacionisták A-csoportja (Blumenfeld-Ederfrakció) ellene szavaztak. Az utóbbiak kijelentették, hogy nem személyi kifogásból szavaznak Szokolov ellen, hanem azért, mert az elnökkel egyidejűleg az exekutive tagjainak a megválasztását is szükségesnek tartják, mert így nem látják az új vezetőség politikai irányát.

Hét órakor történt meg az új exekutive megválasztása, amelynek tagjai: H. Farbstein, a lengyelországi Mizrahi vezére, dr. Ch. Arlosoroff, a Hitachduth munkáspárt vezére, dr. S. Brodetsky professzor, a cionista executive eddigi politikai referense, Berl Locker, a Poale Cion vezére és Emanuel Newman, az amerikai cionisták egyik vezető egyénisége. Newman az amerikai delegáció egyetlen tagja, aki a kongresszuson nem helyezkedett semmilyen pártállásra, bár ezelőtt Louis Lipsky munkatársa volt. Az új exekutívét 103 szavazattal 43 revizionista szavazat ellenében választották meg. A radikálisok nem vettek részt a szavazásban.

Nahum Szokolov programja

Ezután Nahum Szokolov, a Cionista Világszervezet új elnöke a következőkben jelölte meg programját:

1. A praktikus Palesztina-építőmunkát minden körülmények között és a cionizmus megvalósításáért való harcot minden feltétel mellett és minden áron tovább folytatjuk.
2. Az exekutive intenzív munkát fog folytatni a nemzeti alapokért a Palesztina-építőmunka szolgálatában és egyidejűleg a magángazdaságot, mint a palesztinai építőmű organikusként fogja tekinteni.
3. A nemzeti munkáskolonizáció konszolidálására nagy súlyt fog helyezni.
4. Az összes kolonizációs formák egyenjogúsága mindaddig, amíg rentabilisak, teljes elismeréssel részesül.
5. Az exekutive mindent el fog követni a mandátum határozatainak kerestülvitelére és a mandatárius kormányral való együttműködést elő fogja mozdítani. Aktív intézkedéseket fognak alkalmazni gazdasági, politikai és szociális téren a zsidók és az arabok közötti együttműködés érdekében, tekintet nélkül a két nép numerikus erőire, arra az alapelvekre helyezkedve, hogy senki se uralkodjék és senkit ne uraljanak.

A XVII-ik kongresszus befejező aktusa

A kongresszus tudomásul vette Szokolov nyilatkozatát.

A késő esti órákban tartották meg záró beszédeiket dr. Leo Motzkin, a kongresszus elnöke és Nahum Szokolov, a Cionista Világszervezet új elnöke. Felhívták a kongresszust a Cionista Világszervezet összes erőinek összefogására. A lemondott exekutive tagjainak és a régi vezetők közreműködését kérték a pénzügyi és a politikai nehézségek leküzdésére. Szokolov héber beszédében köszönet mondott a kongresszus bizalmáért és azon reményének adott kifejezést, hogy sikerülni fog elegendő tennie ennek a bizalomnak. Kifejtette, hogy súlyos időben veszi át a Cionista Világszervezet vezetését, majd dr. Weizmannhoz, mint éveken át volt barátjához, harc- és munkatársához fordul, hogy nehéz feladatainak teljesítésében baráti támogatását nyújtsa. Reméli, hogy a legközebbi 18-ik cionista világkongresszuson jelentős eredményekről fog beszámolhatni úgy a

Palesztina-munka, mint a Cionista Világszervezet fejlődését illetően. — Ezután dr. Nurok főrabbi köszönetet mondott a kongresszus elnökségének, különösen dr. Motzkinnak. Végül dr. Motzkin gyűjtő felhívást intézett a pártokhoz az erők összefogására és a belső testvérharcok likvidálására.

A kongresszus lelkes ünneplésben részesítette Motzkin elnököt és Hatikvah lelkes akkordjaival, emelkedett hangulatban nyert befejezést a XVII-ik cionista világkongresszus.

A Jewish Agency Counciljának nagyjelentőségű tanácskozásai

Bázel, június 20. A Jewish Agency Councilja iránt világszerte hatalmas érdeklődés nyilvánul és előreláthatólag fontos és jelentős aktusok fognak történni ezen a konferencián.

Nahum Szokolov nagyszabású emlékbeszéde után — amelyben Lord Balfour, Louis Marchal, Lord Melchet, Nathan Srausz, Leon Reich és az augusztusi zavargások martirjai emlékének áldozott — dr. A. Hof, a bázeli kanton kormányelnöke tartott üdvözlő beszédet a Jewish Agency Councilján.

— Bázel város mondotta — szívből jövő istenhozottal köszönti a Jewish Agency Councilját falai között

Vita Catastini, a Népszövetség mandátum-ügyszócskájának igazgatója Sir Eric Drummond, a Népszövetség vezértitkára nevében sajnálkozását fejezi ki, hogy haszthatatlan magas kötelezettségek megakadályozták abban, hogy személyesen üdvözölje a Jewish Agency Councilját.

— Nagy megtiszteltetés számomra — mondotta Catastini —, azt a tiszteletet üdvözölni, amely oly nagy jelentőséggel bír egy mandatárius terület életében. A Palesztina-probléma valóban alapvető internacionális jelleggel rendelkezik. A problémában egy Nagyhatalom és a Népszövetség is érdekelve van, amelyek mindketten egy világpolitikát irányítanak. Meg vagyok győződve arról, hogy az Önök szellemi, er-

kölcsi és anyagi ereje, amely már annyi próbát állott ki, áthatva a probléma sokrétű elemeinek összeegyeztetésétől, valamint az összes érdekelttel való bizalomteljes megegyezés szellemétől — a legjobb eredményre és teljes sikerre fog vezetni.

Sally Mayer a svájci hitközségek szövetségének nevében üdvözölte a Jewish Agencyt.

A megnyitó ülés után Brodetsky professzor, az új cionista executive tagja és politikai referense, nagyszabású jelentést tartott „Az utóbbi két esztendő politikai fejlődése” cím alatt.

— Egy periódus végén állunk, amelynek dr. Weizmann professzor vezetése adja meg a maga jellegét. Mély sajnálattal ragdom meg a szót az ő helyébe, hogy beszámoljak Önöknek az utóbbi két esztendő eseményeiről és itt a hálás köszönet és a nagybecsülés mély érzetét fejezem ki az ő nagy erőfeszítéseiről és odaadó fáradozásaiért, amellyel a zsidó nép ügyét szolgálta. (Viharos taps és helyeslés). Weizmann visszalépett a vezetéstől, de mint egyszerű katona is velünk lesz a munkában, a harcban és nem kételkedem abban, hogy a zsidó ügy szolgálatában még sok ragyogó eredményt fog végrehajtani.

— Egy reményteljes szimbólum volt Palesztina új élete és a diaszpóra zsidóságával való összekötöttsége számára: a kibővített Jewish Agency. Két különböző táborból, a zsidókérdéssel szembeni különböző felfogásokkal jöttünk össze és mégis egyesülni tudunk. A legteltesebb harmóniában dolgoztunk együtt, ami a politikai nehézségekkel kapcsolatos lépéseknél és intézkedéseknél nyilatkozott meg legpregnansabban. A fizikai és a morális támadások elleni egységes tiltakozás a legerőteljesebb jele volt Izrael egységének Palesztinát illetően.

— Az eddigi politika négy alapelve épült fel. Elsősorban a mandátumban le-

Stern Amsel
ארטל כשר
10-5
vendéglője

ORADEA Izletes házi koszt!
Piaja Olcsó árak!
M. Viteazul 7. Utazóknak 10% engedmény.

Ussischkin szózata:

„Mindig lesznek zsidók szerte a világon, akik Palesztinába kíváncskoznak, de nem lesz mindig elég föld Palesztinában a zsidóknak”.

Ebből az következik, hogy minden erőfeszítés árán minél nagyobb földtartalékot kell szerezni, — amíg nem késő.

Aki tehát a Zsidó Nemzeti Alap birtokállományát növelni akarja,

hagyatékban is gondoskodik róla.

Ezt legkönnyebben az életbiztosítással kapcsolatban lehet megcsinálni. Jelentéktelen negyedévi díjért, orvosi vizsgálat nélkül, aranykönyvi megörökítésre alkalmas összegű hagyaték biztosítást köthet.

Felvilágosítást nyújtanak a K. K. L. biztosítási kirendeltségei a Phönix Életbiztosító Társaság vezérigynökségei mellett.

Arad	Bul. Regele Ferdinand 1.
Braşov	Str. Vodul Mihail 34.
Cluj	Str. N. Iorga 16.
Oradea	Str. Gen. Moşoiu 2.
Sătmar	Piaţa Brătianu 2.
Sibiu	Str. Regina Maria 18.
Târgul-Mureş	Piaţa Regele Ferdinand 35.
Timişoara	Bul. Ferdinand 11.

fejtett zsidó jogokon. Elvárjuk a mandatórius hatalomtól, hogy megkönnyítse művünket, főképpen az élet és vagyonbiztonság megteremtésével és azáltal, hogy teljes szabadságot nyerjünk a zsidó telepítés és egy megfelelő bevándorlási fejlődés számára és hogy a mi tevékenységünk a közgazgatással való együttműködés jegyében kell hogy álljon. Másrészt a mandatórius kormányral való együttműködésre támaszkodott a mi politikánk. Reméljük, hogy a MacDonald levél után, most már újra kiépül a kölcsönös bizalom közöttünk. Harmadszor: a zsidók és az arabok közötti kölcsönös kapcsolatok teljes igazságossága és az arabokkal való együttműködés kiépítésére való törekvés. Az arab világ közvéleményében egyre erősebbé válik az a felismerés, hogy a mi munkánk nem jelent igazságtalanságot az arabokkal szemben és hogy ez a munka az ő javukat is szolgálja. Reméljük, hogy rövidesen elérhető lesz egy tényleges együttműködés. Amelyre negyedszer kell hogy támaszkodjék a mi munkánk, az egy nagy zsidó erőfeszítés, nagy reális anyagi áldozatokkal. A Council főfeladatát képezi, hogy a Palesztina-műpénzügyi biztosításával megerősítse a zsidó nemzeti otthon politikai helyzetét. Ha az elnök azt mondta, hogy Cion igazság által fog felépülni, akkor és ezzel a mondatral zárom szavaimat: éppen úgy, ahogy mi az arabokkal szemben igazságossággal akarjuk felépíteni, elvárjuk és kívánjuk az emberiség igazságosságát a zsidó néppel szemben. (Hosszantartó taps).

Csüörtökön a Jewish Agency szervezeti kiépítésének és kiterjesztésének lehetőségeiről és teendőiről tárgyalt a Council. Speciális bizottságot küldtek ki, hogy javaslatot készítsen erre vonatkozólag, még pedig olyan értelemben, hogy az lehetőséget adjon az Agudasz Jisrael belépésére a Jewish Agencybe.

Nahum Szokolov hatalmas beszédet tartott ezután, amelyben az egész világ zsidóságának egyesítésére hívta fel a Jewish Agencyt Palesztina felépítésének szolgálatában. Szokolov felolvasta az olaszországi és a görögországi zsidó hitközségek szö-

vetségének leveleit, amelyekben üdvözlik a Jewish Agencyt és áldásos munkáját.

Konszolidálják az erdélyi zsidók palesztinai faluját

Vermes Ernő az E. Zs. N. Sz. elnöke a kongresszus plénumában szót emel Köfar Gideon és az erdélyi kolonisták érdekében.

Az Exekutívának, a kolonizációs bizottság elé terjesztett jelentése azzal a megdöbbentő bejelentéssel kezdődött, hogy a rendelkezésre álló költségvetési összegek elégtelensége következtében az Exekutiva kénytelen 8, már meglévő kolóniát feloszlítani és ezek között elsősorban az erdélyi zsidók faluját: Köfar Gideont, amely az eredeti 40 családból, az alapítása óta eltelt évek során 20 családra sorvadt le. A faluból elköltözött családok többnyire Erec Jisraél különböző helyeire szóródtak szét.

A megdöbbentő jelentéshez Vermes Ernő szót kért és beszédében erélyesen kihangsúlyozta, hogy ezekről az állapotokról még az általános vita lezárása előtt kellett volna tájékoztatni a kongresszus plénumát és követelte, — nemcsak azt, hogy az erdélyi zsidók faluját ne oszlássák fel, hanem még azon felül is, hogy Köfar Gideon konszolidálására évi 2500 fontot állítsanak be az Exekutiva kolonizációs költségvetésébe.

A kolonizációs bizottság, erős harcok után, az egész vonalon akceptálta a követelést, azonban Vermes Ernő, az E. Zs. N. Sz. elnöke, mint kongresszusi delegátus, még annak is szeretét ejtette, hogy minden kongresszusi uzus ellenére a plenáris ülés keretében külön is szóvá tegye az erdélyi zsidók falujának ügyét a plénum javaslatába.

„A kongresszus megköveteli a Jewish

Agency exekutívájától, hogy Köfar Gideon település konszolidálását még ennek az évnek folyamán tegye folyamatba és a kongresszus elhatározza, hogy a következő év költségvetésébe megfelelő összeget vesz fel erre a célra, amelyet semmi címen csökkenteni nem szabad. A telepet a lehető legrövidebb idő alatt 40 családra kell kiépíteni.

Vermes Ernő a következő határozati javaslatot terjeszti elő a plénumnak:

„A kongresszus elrendeli, hogy Köfar Gideon barakkjai haladéktalanul karba tétessenek.”

Motzkin elnök szavazásra teszi fel a kolonizációs bizottság eredeti javaslatát, valamint Vermes Ernő kiegészítő javaslatát, A kongresszus többek hozzászólása után 53 szótöbbséggel magáévá tette Vermes Ernő kiegészítését és ezzel mind a két javaslatot elfogadta.

Ha szereti zsidóságát — ne hagyja súlyosan küzdő zsidó lapját várakozni az előfizetési díj beküldésével.

Hackmayer uri szabó Oradea
P. Reg. Maria 2.
Öltöny- és felöltő-szövetek nagy választékban, a legolcsóbb árban

BIALIK: A TÜZTEKERCS

— Jeruzsálem pusztulásának legendáiból —

I.

Tüztengerek susorogtak egész éjjel és lángnyelvek ágaskodtak a Szentély hegyének ormán. Csillagok pattantak le a megpörkölt egekről és szikrákat szórtak a földre. Talán felrugta trónusát az Ur és szilánkokra zúzta ékes koronáját? És vöröslő felhőfoszlányok, telvék fűzzel és vérrrel bolyongtak a sötét ürben és regéltek a bosszuálló Isten haragjáról a távoli hegyeknek és gerjedelméről a sivatag szikláinak között. Talán biborpalástját szaggatta szét az Ur és elszórta rongyait a szélbe?

És isteni rémület támadt a hegyek között és a sivatag mogorva szikláit borzalom járta át: A bosszu Istene, Jehova, a bosszu Istene megjelent!

Ime a bosszuálló Isten, Ő maga, fenséges mivoltában. Nyugodtan és félelmetesen ül tüzes trónusán a lángtenger közepén. Köntöse lobbanó bibor és sustorgó parázs-hegy lábainak számolya. Száguldó tüzek loholnak mellette és körötte kegyetlen körlánc lobog. Feje fölött lángok hápognak és szomjasan nyeldesik torkukba a világűr. Ő pedig nyugodt és félelmetes, imigy ül, karjait mellére fonván. Szemének tekintete tágitja a lángot és mélyíti a tüzet pilláinak rebbenése. Dicsőség az Urnak, száguldó lángok, dicsőség az Urnak, tüzeknek tánca!

II.

Mire pirkadt a hajnal a hegyek ormai közt és fehérítő párak ereszkedtek a völgyekre, az elhamvadt Szentélynek hegyén elcsendesült a tüztenger és a lángnyelvek lelohadtak.

A szolgálattévő angyalok pedig rendjük szerint összegyülekeztek és szent karokba verődtek, hogy elzengjék a reggeli imát és kinyitották a mennyboltozat ablakait, kidugták a fejüket, hogy lássák, vajjon megnyitak-e már a Csarnok ajtai és felszáll-e már a szent áldozatok füstoszlopa?

És látták, ime Adonaj, a seregek ura, az idők Vénje ott ül a romok fölött a hajnali szürkületben. Köntöse füstölgő fellegek és üszök-hegy lábainak számolya. Feje mellére hanyatlott és a bánat felhői borognak a feje fölött. Sivár és hallgatag, imigy ül és néz az omladéokra. Minden világok komorsága sötélik pilláin és szemében megdermedt a végtelen csend.

A Szentély hegye pedig szüntelen füstölög Hamurakások, pernye-buckók és füstölög üszökök dermedeznek rajta és sustorgó paraszak halmái csillognak köztük, mint porban a gyémánt és karbankulus füzérek a hajnali csendben.

És a tűz-orozslán, mely éjjel-nappal szüntelen ott hevert az oltáron, az is utolsót lobban és eltűnik. Egyetlen árva fűrt, sörénye széléről maradt meg csupán, az pis-lákol, rebben és halódik a kormos kőhal-mok között a hajnali csendben.

Imigy tudták meg a szolgálattévő angyalok, mit művelt az Ur és megrendülének és remegtek velük együtt a reggeli csillagok mind. Az angyalok pedig befakarták arcukat szárnyaikkal, mert nem bírták nézni az Ur bánatát.

És ezen a hajnalon néma gyászdallá, csendes zokogással halkult a reggeli ének. Hallgatagon tért ki angyal az angyalnak és egymástól elfordulva sirtak és velük zokogott az egész világegyetem...

Egyetlen csendes és mély sóhaj szállt

fel a föld négy tájékaról és terjedt és beleveszett a sirdogáló csendbe... A világ szive szakadt meg és az Isten maga sem bírta tovább, összerázkódott, bönbölt, mint az oroszán és kezeit összecsapta... És felszállt a Sechina, a romokból és elvonult az ő Rejtekebe...

III.

A hajnal Ünője pedig szemérmes szomorúsággal ragyogott a Szentély hegyével szemben. A kék boltozatról le-letekintgetett a romokra és ezüstös pillái csendesen remegtek.

És egy ifju angyal, szomoru szemű és tiszta szárnyu, aki híven őrizi a néma bánat kelyhében a titkos könnyek gyöngyeit, lenézett a hajnal Ünőjéről és látta a tűz-orozslán utolsó lángfürtjét, amint pislákol, rebben és halódik a Szentély kormos kövei között. És megremegett az angyal szive és felette nagyon bänkódott, hátha vele elalszik az utolsó isteni szikra és akkor örökre elvész az Ur népe és háza. Lerepül hát nagy sietve a hajnal Ünőjéről, tüzes serpenyővel a kezében és leszállt a Szentély romjaira, épen az oltár helyére és buzgón kikaparta az isteni lángot az üszökből és kiterjeszté szárnyait és felrepült.

De közben elhullajtott szeméből egy gyöngyöző könnyet és az forrva ivódott be a pernyehalomba. Ez az egyetlen gyöngy, mely nem került be a néma bánat kelyhébe, a könnyörtület és a remény könnye volt, amiért megmenekedett az utolsó isteni szikra.

És szárnyalt az angyal szívárványos fellegek között és a szent láng a jobbájában, vigyázva szoritja szívéhez és olykor az ajkához viszi. Újjong feléje a hajnal Ünője

HETI GLOSSZÁK

Pofoncsapott ecsedí Csapó Zoltán esete két jelenetben

Szegedi jelenet:

Farkas Istvánnak, a nagyváradi Kereskedelmi Csarnok elnökének fia a szegedi egyetemen tanult. Vivmány. Zsidó fiu egy magyar egyetemen. Egy csunya napon az egyetem előtt ecsedi (ez fontos, az előnév!) Csapó nevű hallgató elfogta és pofon akarta vágni. Farkas nem akarta hagyni magát. Erre őt bátor levente hátulról lefogta és így nyugodtan végezhetette el dicső munkáját a Csapó. A degeneré ecsedi de pofoncsapó.

Farkas Pál hallgatott. Mert ha feljeleníti — óh bölcs jogrend! — őt dobják ki az egyetemről. Lenyelte a pofont és várt.

Nagyváradi jelenet:

1931 július 4, este 10 óra. Szín az NSE bejárata. Farkas Pál megtudta, hogy ecsedi pofon-Csapó itt sétál Nagyváradon. Elcsipte és megpofozta. Csapó urat földhözcsapta, az ecsedi Csapót. A Zoltánt, a hőst, a bátrát, aki Szegeden őt fiuval a háttérben, hősködött. Gratulálunk ecsedi Csapó ur! De még inkább visszacsapó Farkas Pál ur. Okosan és bátran tette. Csak egy a kár! Hogy nem jobban csapott vissza oda, ahova kellett. Éljenek a csapók. Főképpen a visszacsapók! Az önértékes visszavágók, a Farkas Pál és a farkaspálok.

Zsidószármazású antiszemita képviselőnő Magyarországon

Magyarországon nagy társadalmi szerepet játszik Orosdy bárónő, a zsidó cselei Herzog báró leánya, aki évek óta lázas munkát fejt ki, csak hogy minél sikeresebben ellelje a világgal, hogy a származása nem a legrendezettebb.

Már az öreg Herzog is megpróbálta, hogy lemossa gyermekeiről a zsidóságot, de a szentelt víz még nem volt elég az

és szívében a remény és vigasz forrása pezsdül. És elvitte azt egy elhagyott szigetre és letevé egy magános sziklacsúcsra. Szomorú szeméit égnek emelte és ajkai halkán suttogták:

— Ó, könyörület és remény Istene, ne oltsd el utolsó szikrádat örökre.

A Ur pedig len belélatott a tiszta szárnyú angyal szívébe és életben hagyta a lángocskát és megparancsolta a hajnal Űnőjének mondván: „Vigyázz, lányom, erre a kis lángra, nehogy elaludjon, úgy vigyázz rá, mint szemed fényére. Örökjé felette és nézd, mi történik majd vele.”

És megállt a hajnal Űnője az égboltozaton az apró lánggal szemben, intett feléje a magasból néma szeretettel és szemérmes vágyakozással. Örökjé felette a szikad szigeten, reggelként meglátogatta üdítő fényével és a szeretet és vigasz sugarait bocsátotta rája.

A szomorú szemű ifjú angyal pedig visszarepült a helyére és őrizte tovább is lítkos könnyet a néma bánat kelyhében, ámde szeméi még mélyebbek és szomorúbbak lettek, mint azelőtt, szívében és ajkán pedig emészto tűz maradt, sohasem hegedő égés, mert gyógyíthatatlanul megérintette őket a szent tűz.

IV.

Abban az időben elhurcolt az ellenség kétszáz ifjút és kétszáz leányt Jeruzsálem rabjai közül. csupa szeplőtlen gyermek, tiszta szülők ivadécai, kellemdus zergék Juda hegyei közül. Az ifjuság harmata még ott csillog fűrtjeiken és Cion egének fénye árad szemükből, apjuk Izrael sarvasa és anyjuk a mezők Űnője.

(Folytatjuk.)

ambiciózus leánynak, miért is ujdonsült „bárói” rangját az ősi Orosdy „bárói” ranggal konzerválta.

A „vörös zsidónő” — így titulálták a háta mögött abban az arisztokratikus társaságban, ahová a férje révén bejutott, — szorgalmasan dolgozott, tulszárnyalta az arisztokrata alluróket s minthogy magyar arisztokrata körökben erősen divik a vallássosság, Orosdy bárónő jámbor katolikus lett, aki a világot sem mulasztott volna el egy misét, tagja lett különféle katolikus kongregációknak és nem volt katolikus mozgalom, vagy akció, melyből kimaradt volna.

És amikor meghallotta, hogy Odeschalchi Kája hercegnő jelöltette magát képviselőnek, elhatározta, hogy ő ebben sem hagyja magát lepipálni. Ha az arisztokráciához a képviselőség is tartozik, úgy ő lesz képviselő, — mondotta magában — és elhatározását tett követte.

A zsidószármazású Herzog-leány antiszemita-keresztény programmal jelöltette magát és Szécsényben, a kormány hivatalos Bethlen-párti jelöltjével szemben meg is választották. A „vörös zsidónőre” szavazott az egész katolikus klérus, valamint a kurzuskörök összes antiszemitaí.

Jászai Mari a zsidóságról.

Lehel István, aki annak idején Jászai Mari emlékiratait glosszáta, most újabb könyvben viszi közelébb az a vasóközönséget a tragika életéhez. Új könyvének első részében naplószerűen számol be Jászai Mari életének utolsó napjairól, heroikus küzdelméről a halállal.

Egy alkalommal, amikor Lehel István átadta Jászainak Hatvany Lajos levelét, így szólt:

— Irjon neki, István. Irja meg, hogy szeretem és sajnálom.

— Mondja István, — kérdezte egy ízben a nagyasszony — hiszi maga, hogy a zsidó is akarhat magyar lenni?

— Hiszem, — felelte Lehel.

— Micsoda szenvedés lehet: valaki négernek születik és angol szeretne lenni. És nem engedik meg neki. A zsidó tragikus faj. A legemberibb faj.

Az új magyar parlamentnek 6 zsidó képviselője van

— Fajvédők alkonya —

Budapestől jelentik: A legutóbb lezajlott képviselőválasztások alkalmával a zsidóság 6 képviselője jutott be a magyar parlamentbe. A kormánylistán egyedül dr. Dési Géza, az ellenzék részéről Sándor Pál, dr. Bródi Ernő, dr. Gáll Jenő és Fábrián Béla. Hatodik zsidóképviselőnek demokráta programmal dr. Vázsonyi János, a boldogult dr. Vázsonyi Vilmos volt magyar igazságügyi miniszter fia lett megválasztva.

A most lezajlott képviselőválasztáson ismét megpróbálták az előző és második nemzetgyűlésbe befurakodott tulzó antiszemita a jó szerencsét. A levitézlett társaság tagjai közül Budavári László, a hírhedt „tizenkét pont” szerzője, Héjjas Iván, a véresemlékű orgoványi hős, Lendvai-Lehner István, a handabandázó antiszemita ujságíró, Ullain Ferenc, a kisgazdapárti átnyergelt demagóg, Viszián István, a mozi-rendelet nagymestere és az ugyancsak zsidófaló Zsirkay István akartak mandátu-

mot szerezni. A szélsőséges „eszmékből” kiábrándult választó közönség azonban mindenütt visszautasította vakmerő kísérleteiket és tulnyomó többséggel az egységespárti ellenjelölteket küldte a parlamentbe. Egyedül Héjjas Istvánnak sikerült pót-választásba kerülni, de ez teljességgel reménytelen ránézve, mert a kunszentmiklósi választókerületben is tulsulyba kerülnek a józan, megfontolt elemek.

A magyarországi zsidóság minden- esetre elégtétellel fogadja a választópolgárság döntését, amely hosszú időre némaságot parancsol a bujtogató, tüzes csóvát hajigáló, esztelen antiszemizmusra és a magyar közszellem gyógyulásának folyamatát indítja meg.

Megsemmisült zsidó templomok

A charbini zsidó nagytemplom a tűz martaléka lett

A távoli Kelet egyik legnagyobb és legszebb zsinagógája lett az elmúlt héten Charbinban a tűz áldozata. A tűz nagy gyorsasággal terjedt, úgy, hogy a mentési munkálat csak a tűz lokalizására szorítkozott. A zsidó lakosság percek alatt elözönlötte a templom környékét, hogy a templomban levő Tóra-tekerceket és szent kegyzsereket kimenthesse a lángotó tűzből. Tizenegy tűzoltó sulyosan megsebesült a beomló tetőzettől és csak sulyos áldozatok árán sikerült őket kimenteni a romok alól. A tűz rövidzárlatból keletkezett. A porig megsemmisült zsinagóga 25 évvel ezelőtt, az orosz-japán háború alkalmával épült, amikor is a zsidó lakosság a mandzsuri papromok elöl nagy számban telepedett le Charbinban. A templom a modern építészet remeke volt. Az épület 58.000 arany jenre volt blztosítva. Charbinnak a leégett zsidó templomon kívül még 2 nagy és három kisebb zsinagógája van.

Leégett a Lettország legrégebb zsinagógája Dwinskiben

Lettország egyik legrégebb zsinagógája, a Dwinski imaház a napokban porrá égett. A tűz átterjedt a közeli zsidó lakóházakra is és egész utcákat hamvasztottak el órák alatt a heves szélto gyorsan terjedő lángok. Számptalan zsidó család hajlék nélküli maradt. A toz okát eddig még nem sikerült megállapítani.

„Sikurit” vizszigetelő anyag,
„Bessemer” festék és mindenféle lack-árak legolcsóbb beszerzési forrása:
Szivárvány
festéküzletben
ORADEA, Zöldfa ucca 8.

A legszebb
zománccfényű gallérok tisztítja a
Klein gőzmosóda
Str. Vlahuja 4 János ucca Szent

Ha nyerni akar nagy összeget, siessen venni Mentősorsjegyet!

Oradeai és bihar-megyei főbizományos:

Union Bank R. T.
Bul. Regele Ferdinand I.

Központi Sorsjegyiroda
CLUJ, Str. Memorandului No. 16,

ahonnan 116 L, illetve fél sorsjegynél 69 lei ellenében postal rendelések postán eszközölhetnek.

Kolozsvári Mentők 12 osztályu készpénzsorsjátéka

Második osztály huzása 1931 július hó 26-án

Nyeremények kifizetését az ALBINA BANK garantálja.

Főnyeremény 1,000.000 lei.

Össznyeremények végösszege 4,000.000 lei.

Minden sorsjegy 12 osztályon keresztül játszik.

Sorsjegyek ára: egész sorsjegy 100 lei, fél sorsjegy 50 lei.

Zöchárjá Próféta vére

Irta IZSÁK ARNOLD *)

Zöchárjá, aki apjától, Jodakától örökölte a főpapi méltóság, nem csak szokott értelemben vett főpap, hanem azonfelül prófétai szellemmel megáldott férfi is volt. Mindegy a későbbi judai próféták: Jesájá, Ámosz, Jirmijá előhírnökeként, lángoló szavakkal ostromozta királyának és népének bűneit. Nemes bátorsággal és kíméletlen szigorral bélyegezte meg a nép körében egyre mindjobban elharapózó Bálímádást és szemérmellen Astarte-kultuszt, a főurak tunya, kicsapongó életmódját: fajtalan kéjelgésüket, dőzsölésüket, valamint a gazdagok és előkelők házaiban tobzódó pompát és fényt, amelyhez a szegények és kizsákmányoltak sóhaja és jaja tapadt. A fiatal Zöchárjá prófétai lelke mélyen felháborodott az igazságtalanság, jogtalanság és erkölcstelenség ellen, amely az Igazság és Erkölcs tanának birodalmában urrá lett és élethivatásául tűzte ki, hogy: kiemelje hazáját abból az erkölcsi fertőből és visszavarázsolja Judeában, a Dávid és Salamon királyok fénykorának régi, hagyományos, dicső szellemét. Nap, mint nap emelte fel Zöchárjá harsogó, intő szövegét az erkölcsi tévelygések ellen, különös hevességgel kelve ki a király, Joás ellen, akit mindezekért felelőssé tett és nap-nap után tárta a király és a főurak elébe elvetemedeltségük és züllöttségük tükrét, rámutatott az elkerülhetetlen következményekre: a közelgő vészre, amely Isten büntetéseképp Juda birodalmát fenyegeti és szivreható hangon könyörgött feléjük, — térjenek a lavulás útjára, amíg nem késő...

De a prófeta intelmei nem találtak meghallgatásra. Ugy pattantak vissza hallgatóinak elkeseredett lelkéről, mint nyíl a kemény páncélingről... De nemcsak, hogy nem szivlelték meg szavait, hanem egyeseken éktelen haragra lobbantak, valahányszor föl szólalt. Mert bármennyire is romlottak voltak, bármennyire is eltávolodtak a Tan szellemétől, mindamelllett a Bűn tudata még nem veszett ki náluk sem. Judeában sose fajulhattak oda az erkölcsök, hogy a bűnt erénnyé és istenkultuszú magasztossá, mint ahogyan a többi ókori népek tették azt. És így mérhetetlen gyűlölet lángolt fel bennök Zöchárjá ellen, aki a bűntudat felidézésével keserű cseppeket öntött élvezeteik italába. Eleinte kérelték szép szóval, hogy hagyjon fel dorgáló beszédeivel és mikor ez nem használt, megfenyegették fogsággal, halállal. De az oroszlánlelkű Zöchárját nem riasztották meg a fenyegetések és az eddiginél még rendíthetlenebb bátorsággal és még fanatikusabb hévvel hirdette az örök igazságokat és továbbra is maró gúnnyal pellengérezte ki Joás és az előkelők féktelen gonzságát.

És történt egy napon... óh, jaj a tollnak, amelynek e sorokat le kell írnia... Jomkippur napján, Izrael népének legszentebb napján, amikor Izrael Istene feloldja népét bűnei alól... Zöchárjá aranyozott fehér főpapi diszruhájában, arany övvel és arany süveggel felékesítve, átszellemült, sugárzó arccal igyekezett a Szentek-Szentjébe, ahová csak a főpaprak volt szabad egyszer egy esztendőben az engesztelés napján belépni, hogy Istentől népéért bűnbocsánatot esdekeljen. Amint belépett a Szent templom pitvarába, hatalmas kőzapor fogadta. Juda néhány fejedelme zuditotta feléje a halálhozó köveket, akik a királynak a jóváhagyásával elhatározták maguk között, hogy meggyilkolják a Prófétát. Zöchárjá szédülten támolygott az egyik oszlophoz, majd vértől és sebtől borítva elterült a pitvar kövezetén. De mielőtt ki-

lehelte volna nemes lelkét, utolsó pillanatában a fiatal főpap így kiáltott fel:

— Isten lássa ezt és ítélkezze!

Rémséges napja volt ez Judea és Izrael országának... abban a pillanatban, midőn Zöchárjá prófeta elesett a galád kezektől, elsötétült az ég, villámlott, mendörgött és a Jordán is kiöntött medréből. Ezen a Jomkippuron nem csendül fel az ének a leviták hárfáján és a vörös fonál nem vedlett át fehérré. Az emberek Dántól Bér-Sébáig és messze határokon túl, összeborzongtak és suttogva adták tovább egymásnak a borzalmas, hihehetetlen hírt: Izrael meggyilkolta prófétáját!...

Isten látott és ítélkezett. A tragikus eset után nemsokára maga Joás király is összesküvésnek esett áldozatul. Könnyen lehet, hogy Judea ugyanazon fejedelmei tették elláb alól a királyt, akik annak idején az ő parancsára gyilkolták meg Zöchárját. Sőt későbbben hasonló sors érte Joás fiát és a trónutódját is: a fiatal Amácjá királyt. De ugylátszik, ezzel a két áldozattal még mindig nem nyert engesztelést Zöchárjá ártatlanul kiontott vére. A prófeta vére évekre rá is ott forrt, sustergett a templom előudvarán, frissen, elevenen, akárcsak kiontásának első pillanatában. És minden arra irányuló kísérlet, hogy lecsillapítsák, vagy hogy nyomait eltüntessék, hiábavalónak bizonyult. És az ünnepnapokon, midőn nép és fejedelem fölzarándokoltak a Szenttemplomba, egész valójukban megborzongva fordították el tekintetüket Zöchárjá véreitől, amely a gyalázatos bűn emlékét idézte fel előttünk és amely oly fenyegetően és oly vészjóslóan izzott feléjük.

Eljött a napok leggyászosabbika. A nap, amelyen megpecsételték Izrael sorsát évezredekre előre. A nagy babiloni hódító, Nebukanacar hadvezérének, Nebuzaradanak három évi kemény ostrom után végre sikerült áttörni Jeruzsálemnek kőfalait, milliónyi hadseregével ellepte a fővárost, megkezdődött a borzalmas vérfürdő. És amíg zsoldosai a város lakóit mészárolták, azalatt Nebuzaradan a kíváncsiságtól is indítatva, sietett megtekinteni a híres Judai szentélyt és császárszékének utasítására tövig lerombolni... A hagyomány szerint, mielőtt hozzáfogott volna a templom lerombolásához, kilencvennégyezer embert gyilkoltatott

le egy kővön (a sok százezer legyilkolt kivül, amelyeket katonái mészároltak le) és ezeknek a legyilkoltaknak a vére odafolyt a templom előudvarába a Zöchárjá vérehez. Amint a vérszomjas hadvezér meglátta ezt a különösen sustergő vért, oda fordult a papokhoz és felvilágosítást kért tőlük annak eredetére vonatkozólag. A papok, hogy ne legyenek kénytelenek elárulni a valót, azt felelték, hogy az oltárokon levágott áldozatok vére ez. Erre Nebuzaradan oda hozatott egy edényben az oltáráldozatok véreből és összehasonlította azt Zöchárjá vérevel. De miután a kétféle vér nem egyezett egymással, dühösen rájuk rivallt: Ha megmondjátok az igazat jó, ha nem, úgy vasfogókkal fogom tépetni husotokat.

Erre a papok bevallották, hogy volt egykor egy prófétájuk, aki jóra és nemesre tanította őket, de ők nem akarták meghallgatni és meggyilkolták. Az ő vére ez, amely most kosszu évek után sem akar megnyugodni. Ekkor Nebuzaradan kaján eszelőséggel így kiáltott föl: Na én majd kifogom engesztelni és le fogom csillapítani prófétátok véreit, és oda hurcoltatta Jeruzsálem előkelőségeinek ezreit, legyilkoltatta ott őket és vérük összefort Zöchárjá vére. De a prófeta vére még sem csillapodott le. Jeruzsálem legkiválóbb tudósait, a Sinhedron bölceit mészároltatta le ezután és mikor a prófeta vére ekkor sem nyugodott meg, Jeruzsálem négyszáz tan-házának homályában az isteni ígéket hallgató kisdedek tizezeit vezette elő, és végeztette ott ki. De Zöchárjá vére csak nem akart megnyugodni. És ekkor Nebuzaradan, aki maga is megelégette a tömeges mészárlást, így kiáltott föl:

„Zöchárjá, Zöchárjá, hát azt kívánod, hogy miattad az egész népet elpusztítsam? És erre Zöchárjá vére végül lecsillapodott...

Ennek a szörnyű esetnek a hatása alatt — beszéli tovább a hagyomány — a szomjas hadvezér magába szállt és elkezdett tűnődni: ha a judaiak egy ember éle-

MEGNYILT

Csillag

festéküzlet

10-9

Nagyipiac tér, Andrénnyház

Mindennemű festékek, padló-lakkok, háztartási cikkek legolcsóbb és legmegbízhatóbb beszerzési helye

ISMÉT ITT A NAGY LEHETŐSÉG!

Százért egy milliót!

Az erdélyi zsidó kórházegyesületek belügy miniszteri engedély alapján megrendezik a **második zsidó kórházsorsjátékot!**

E sorsjáték nyereménytervezete oly reálisan van megalkotva, hogy minden egyes sorjegyvásárlónak komoly esélyei vannak a nyeresre.

Közel 2000 nyeremény 2,700.000.— lej értékben

**Főnyeremény
1,000.000 Lej**

Az összes nyereményeket az Erdélyi Bank és Takarékpénztár R. T. garantálja és fizeti ki azonnal készpénzben. **Egy sorsjegy ára 100. — lej.**

Kapható minden jobb bankban, üzletben, trafikban stb.

Vegyen Zsidó Kórházsorsjegyet!

Levélbeli megrendeléseket elfogad: **Az Erdélyi Zsidó Kórházegyesületek Központi Sorjátékintézősége** CLUJ, Piaja Unirii No. 20.

*) A néhány hónappal ezelőtt megjelent „Mentő csillagok a zsidó éjszakában” című műnek a szerzője. Könyvét, amely újabb nemes értékkel gazdagította az elbeszélő zsidó irodalmat, az egész erdélyi zsidósajtó méltatta annakidején, a „Népünk” is hosszabb cikkben foglalkozott vele.

téért ily keservesen bűnhődtek meg, hát még milyen súlyos bűnhődés várható én reám aki annyi tömérdek ember életét oltottam ki. Otthagytam a haditáborát, elmenekült messze földre, ahol nem ismerték, ott áttért a zsidó vallásra és mint jámbor zsidó élte le hátralevő napjait... *)

***

Zöchárja vére, ha akkor Nebuzaradan előtt meg is nyugodott kis időre, azonban nem tűnt el végkép. A vörös foltok néma vád gyanánt ott kísértének a lerombolt szentély pítvarának helyén, mind mai napig. Nem bírták azokat elmosni az évezredek viharai és nem tudta azokat magába szikkasztani a föld, azóta sem... és Jeruzsálem pusztulásának minden évfordulóján, Tisábőv éjjelén, éjfélkor, az Ur Isten bőszerűen föl pattan trónszékéről, fájdalmasan haragjában felüvölt, hangja mind rettentőbb bőszerű menydörgés morajlik és dühörög végig a mennyek sféráin, beleremeg Ég és Föld, majd dühösen belerug az ég kárpitjába hogy az menten kettéhasad. Letekint a földre, az elárvult szentélyre és panaszosan felsóhajt: Oh jaj, fiaim még mindig száműzetésben synylódnak, szentélyem még mindig romokban hever és ekkor kiadja a parancsot Izrael megváltására. De e pillanatban reá esik az Ur tekintete Zöchárja vére, — amely ilyenkor Tisábőv éjjelén újból előtör, ismétellen elkezd forni siseregni, majd sugarakat lövell a magasságba és vörös fénye kísértetiesen vetődik az Ég peremére, — és vissza hőkken... Oh jaj — kiált föl fájdalmasan a Sechina, — még nem lehet! Zöchárja prófétám vére még mindig nem engesztelődött ki! Népemnek ez az isszonyu, vezekelhetetlen bűne ott áll még mindig leküzdhetetlen akadályként megváltása elé... A Sechina nem egyesülhet a prófétagyilkos Izraellel...

És nyomban felszóll Izrael mindenkori vádló anyala. „Igen... még nem ütött néped megváltásának órája. Néped még mindig nem vezekelte le kellően prófétája meggyilkoltatásának rettentő bűnét. Amint-hogy mind mai napig sem szívelte meg, annak intelmeit.

És Izrael azóta még tetőzi eme régi nagy bűnét újabb és újabb hasonló bűnökkel. Prófétáit és tanítóit, akik a jóra és szépre intik, ma is kővel szórja. Önzellen vezetőit, akik szívük vérét áldozzák föl ő érette, szebb jövőjének megteremtéséért, meg nem értésével és gyilkos közönyével ma is halálba kergeti ez a nép.“

És a Sechina kénytelen fájón igent bólintani a vádló anyal felé. És a Sechina feljajdul: „Oh, mitévő legyek, hogyan mossam le népemről e gyalázatot! Hogyan siettessem a Megváltás művét!“

És a Sechina vergődik, sir és zokog. És vele sirnak és zokognak a Szeráfok és Chájtók táborának miriárdjai... és a Sechina könnyeiből legördül két csepp az alsó szférákba. Az egyik behull az Oceán tükrebe, ahol összevegyül a föld szétszórt pontjain, ezen éjjel elpusztult hazájukat gyászoló zsidók tömémentelen sóhajával és könnyével, amelyeket a tengerbe sodor az éjfél szél... A másik könnyecsepp meg a Szentély romjaira hull (innen van az, hogy Tisábővkor nedves a Nyugati Fal...), amely oda gördül Zöchárja vére és felold abból egy cseppet... Így megy ez évről-évre minden Tisábőv titokzatos éjjelén... a Sechina könnye mindig föl-föl szikkaszt egy-egy cseppet Zöchárja vére-ből. Amíg majd eljő az utolsó Tisábőv éjjele, amidőn majd a könyörületes Istenünk könnye Zöchárja kísérteties vérenek utolsó cseppjét is föloldja... és akkor... és akkor... Tisábőv gyászos napja a megváltás örömnapjává változik majd...

*) A tradíció azt is tudni véli, hogy belőle származott később a híres, nagy tanaita: Rabbi Méir.

Támogassa lapunkat oly módon, hogy lapunkra való hivatkozással vásárlásait az általunk hirdetett cégeknél eszközölje.

A cuzista Robu kamaraképviselő szemleutja Bucovinában

Csernovitzból jelentik: Iorga miniszterelnök javaslatára a többségi párt tagja, az ismert cuzista agitátor: Robu képviselő megbízatást kapott, hogy tanulmányozza a bucovinai gazdasági viszonyokat. Csodálatos, hogy a miniszterelnök egy cuzistát és még hozzá az erőszakos Robut bízta meg ezen küldetéssel. Mit jelenthet ez a közönséges, brutális ember Bucovina gazdasági helyzetéről? Valószínű hogy a zsidóság oka minden nyomoruságnak. Valószínű az is, hogy azt fogja jelenteni, hogy a parasztság adóságait csakis a zsidóság végett nem tudja kifizetni. Már a mull számban foglalkoztunk Iorgának Cuzával való kókéttálásával, de még lesz szavunk a jövőben ezen újabb szerelemhez. Ugy látszik, hogy a régi szellem nem nyugszik. Van azonban egy régi nótá: „Távolodj el szerelmedtől, mert nem egészséges az neked!“ Várjuk a Iorga-Cuza szerelem további fejleményeit.

Ismét fellángolt a német antiszemizmusz

Berlinből jelentik: A német egyetemen ismét felújultak az antiszemita-heccsek. Nagyban befolyásolta a Hitlereket s a kampós-kereszteseket, hogy számításuk szerint a németországi államcsőd esetében ez az antiszemizmusz malmára hajtotta volna a vizet. Amidőn a Hoover-féle akció ezeket a reményeket meghiusítani látszott, újra fellángolt a gyűlölködés. Egy Mitschmann nevű antiszemita agitátor a thüringiai Längewetzendorfban többek között a következőket mondotta heccheszédében: „Bármilyen nehéz legyen most a küzdelem és a harc, egyszer mindenért leszámolunk és megboszulunk. Egyszer majd fogn k zsinagógák füstölögni, mert az évtizedes küzdelem nem folyhatott le hiába.“

A diákzavargásokkal kapcsolatban a Völkischer Beobachter a következőképpen izgat: „Egy egészséges szervezet védekezik a mérgek ellen és a bécsi egyetem hallgatója védekezik a bomlasztás zsidó pestise ellen. Vajjon nem lopja-e meg a zsidóság ősidők óta a németeket, nem lop-e meg minden népet, akár hol is ütötte fel othónát? Nem zsidó kontlóra kell-e írni a becsületlen német ifjakon, a SA-embereken naponta elkövetett gyilkosságokat?“

A németországban tartózkodó idegenek felháborodva nyilatkoztak a Hofgarten koncert alkalmával, a Karolinen-platzon és Neuhauser-strassen a horogkeresztes suhancok által okozott botrányokról. A vendégfogadósok saját szemükkel látták, hogy vendégeik korán visszavonultak szobáikba, nehogy ártatlanul belekeveredjenek ezekben a botrányokba. Ha az államhatalom nem

SCHÜCK orth. fiuinternátus BUDAPEST VII. Kertész u. 32.

Fennállása óta összes növendékeink — köztük számos erdélyi előkelő zsidó család gyermeke, abszolút sikerrel vizsgáltak. — Szeretetteljes gondosság. — Mellékszámla nincs. — Jövő tanévre jelentkezés már most elfogadjatik.

Sodronyágybetétek, nyitott és összehajtható vaságyak, mosdók és mindenféle vasbutorok legolcsóbban kaphatók a fogházban megnyílt üzemben „STANDARD“ Iosif Vulcan (Nagy Sándor-u.) 10.

tud felülkerekedni az ilyen megbotránykozatók és törvénytörők fölött, akkor a németországi kereskedők rossz nyár előtt állnak.

A berlini egyetemi szenátus az egyetemi botrányokkal kapcsolatosan négy keresztényszocialista és 3 kommunista diákokat zárt ki a berlini egyetemről.

Toledó polgármestere hívja a zsidókat

Toledó, jul. 20. Balleszter, Toledó polgármestere, egy ismert republikános harcos, levelet írt a szalóniki zsidókhöz, a amerikai és jeruzsálemi szefárd zsidók szövetségéhez, melyben kijelenti, hogy nagyon örülne ha viszontláthatná városában az egykor elűzött legjobb polgárainak utódjait. Megígéri még, hogy a visszatérő zsidóknak visszaadják „Del Transitó“ és „La Blanka“ nevét viselő zsinagógákat.

Tilos a „zsidó“ Micky-egér

A nagy Micky-egér divat, minek a Nyugat hölgyei akként hódolnak, hogy ruhadiszként különböző kiállításokban hordják, egy németországi horogkeresztes lapot arra készítette, hogy a kedves kis egeret antropológiai tanulmány tárgyává tegye s kisütötte, hogy a Micky-egér tulajdonképpen zsidótalálmány. A német „nácik“ erre meghúzták a vészharangot és egy lángoló felhívásban leleplezik a Micky-egér zsidó eredetét. „Szóke, német városi ifjuság a pénz zsidó rabzsinórján, hol van a büszkeséged? — kérdezik a manifesztációban. Hol az önérzeted. A Micky-egér a legutálatosabb, legocsmányabb ideál, mit valaha feltaláltak. Hát nincsen jobb dolgunk, mint piszkos állatokkal ruháinkat díszíteni? Csak azért legyen az ideálunk, mert amerikai üzlet zsidók keresni akarnak? El a zsidó népbütítással! Le a Micky-egérrel, tüzzétek ki a horogkeresztet!“

Berkovits-né ארטה כשר vendéglője

Oradea, Str. N. Iorga (Zöldfa u.) 19

Izletes házi koszt!

Olcsó árak!

Utazóknak 10% engedmény.

16-11

Értesítés ארטה כשר

Oriási áremelkedés a zsirpiaton!

A n. é. közönséget felkérem, hogy saját érdekében nyári כשר zsirszükségletét idejében szerezze be, amíg azt nálam még a régi árban kaphatják.

Friedmann Samu

baromi és zsirnagykereskedő

ORADEA—NAGYVÁRAD, CUZA VODA 6.

Nyugodtan fog aludni,

ha „express“ poloskairtot

használ. Kapható: STERN S. ENDRE

cégnél.

Oradea, Zöldfa-ucca 10.

Egy üveg ára 15 Lel.

Telefon: 378

HIREK

„Népünk” cikkeinek utánnyomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5691

Péntek, Áv 10, július 24.

Szombat, Áv 11, július 25.

Heti szidra: ואתחנן

Heti háftóra: נחמו נחמו

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 6.40

gyertyagyújtás 6.50

Istentisztelet kezdete 7.—

Szombat befejezése 8.—

LAPUNK OLVASÓIHOZI! A nyomasztó gazdasági válság arra kényszeríti az özszes magyarnyelvű zsidó hetilapokat, hogy a nyári hónapokban (július és augusztusban) csak kéthetenként jelenjenek meg. A megállapodás vonatkozik valamennyi magyarországi, erdélyi, csehszlovákiai és jugoszláviai zsidó heti lapokra, melyek így módon is kölcsönösen igyekezzenek egymást támogatni és erősíteni a zsidóságért folytatott nehéz küzdelemben. Lapunk jelen száma 10 oldal, hogy ezzel is dokumentáljuk áldozatkészségünket. Lapunk legközelebbi száma augusztus 7-én fog megjelenni. Kérjük tehát olvasóinkat, hogy szíveskedjenek elnézéssel lenni zsidó lapjainknak a súlyos viszonyok folytán életbe léptetni kényszerített 2 hetenkénti megjelenéséért és tegyék lehetővé az előfizetések pontos beküldésével, hogy a zsidó sajtó zavartalanul folytathassa nemes hivatását. Szeptember 1-től kezdve lapunk ismét hetenként a rendes terjedelemben fog megjelenni. Felesleges reklamációk elkerülése végett, kérjük bejelentésünk szives tudomásul vételét.

— **Miként kezelik a numerus-clausust Magyarországon.** Egy pesti napilap részletes közleményben beszámol arról, miképpen kezelik a numerus clausust Magyarországon. Egy gyárigazgató fia jelesen érettségizett s természetesen nem vették fel. Akadt egy egyetemi tisztviselő, aki az illető fiatalembert, mint „reformátust” felvettette a debreceni egyetemre, a fiatal ember a tudta nélkül. A fiatalember levizsgázott s akkor kitudt, hogy ő maga a származási ívre zsidónak írta be magát, az egyetem anyakönyvében pedig reformátusként szerepel. Erre megsemmisítették a hallgatott tanulmányi éveit s vizsgáját, s próbálták megfélemlíteni a fiatalembert, hogy maradjon csendben. Az illető károsult azonban ártatlansága tudatában nem nyugodott s így került napvilágra az ügy. Az iratok között szerepel egy akta, amely szomorú világot vet a dologra. A debreceni egyetem felveszi a jelentkező hallgatót „feltételesan”, mert mellékelte olyan nyilatkozatokat — természetesen a tisztviselő által hamisítottak voltak — amelyeknek értelmében a református vallásra akar áttérni. Amíg ez az áttérés nem lesz államilag bevezetve — határozta a tanács — addig az egyetem nem ismeri el végleges hallgatónak. Dacára ennek a megdöbbentő aktáknak, az egyetem tanácsa a nyilvánosság elé engedte vinni a dolgot, mert megsemmisítette az illetőnek tanulmányi szemesztereit. — Szégyeljük, hogy ilyesmi előfordulhat Európában, 1931-ben.

— **Antiszemita kilengések Breszlauban.** Breszlauból táviratozzák: Siemianoviban (Lengyel Felsőszilézia), a lengyel sokolisták súlyos kilengéseket inszenáltak a német lakosság ellen. A kilengések antiszemita jelleggel is bírtak. A tüntetők éjjel behatoltak két zsidó lakóházba és a nyugvó családokat kiverték az uccára, ahol gumibotokkal oly súlyosan bántalmazták őket, hogy többen csonttörést szenvedtek.

Nagyváradai zsidó fiuinternátus

Oradea, Strada Delavrancea (Ritoók Zsigmond) ucca 17

Felvesz zsidó liceumi, gimnáziumi, kereskedelmi és elemi iskolai tanulókat. Elsőrendő kóser ellátás. Mérsékelt árak. A növendékeket az igazgatón kívül 3 szaktanár és 2 paedagógus készíti elő. Minden iskolai és internátusi ügyben fevilágosítással szolgál és csak komoly érdeklődőknek prospektust küld az internátus igazgatója **Szilágyi Adolf zsidó liceumi tanár**

— **Arab provokáció.** Jeruzsálem városi tanácsa — amelyből tudvalevőleg a zsidó tanácsstagok testületileg kiléptek és jelenleg kizárólag arabokból áll — úgy határozott, hogy a híres zsidó filantropól, Nathan Strauszról elnevezett uccát, amelyben a Nathan Strausz által alapított egészségügyi centrum áll, Chancellor uccának nevezi el. A palesztinai kormány a határozatot jóváhagyta. A városi tanács haladéktalanul intézkedett határozatának végrehajtása iránt és az uccára kiszögeztette az új felirású jelzőablakát. A határozat és az intézkedés óriási felháborodást keltett a zsidóságban. Minden egyéb körülménytől eltekintve, ez az intézkedés magán hordja a nyílt provokálás jellegét és ríktó bizonyítéka annak az animozitásnak, amellyel a palesztinai kormány a zsidósággal szemben viseltetik. Egyébként a provokálásnak már fogantója is volt. A kiszögezett új uccatáblakát még ugyanaznap estéjén ismeretlen tettesek uccaszennyel kenték be. Ha Chancellornak csak ez kellett, akkor megkapta.

— **Stalin nem ismeri a tréfát.** Londonból jelentik: Tegnap ideérkezett Mrs. Brady amerikai újságíró, akit kitusítottak Szovjetországból. A kitusításra az adott okot, hogy az író nő csipős viccet talált ki Stalinról. A vicc különben más formában már régóta forgalomban van, de az amerikai újságíró most Stalinra aplikálta. Arról van szó a viccben, hogy egy zsidó a víz partján sétál, amikor valaki hirtelen előtte beleesik a vízbe. A zsidó utána ugrik és kimentí. A kimentett ember azt mondja: „Én Stalin vagyok. Hálás vagyok Önnek, kérjen tőlem a megmentésért akármit, megteszem.” „Csak azt kérem Öntől, hogy ne árulja el senkinek, hogy én mentettem meg az életét” — válaszolja a zsidó. Mrs. Brady ezt a viccet megírta amerikai lapjaiban és ezért most kitusították Oroszországból.

— **Lettország 36.500 dollár állami szubvenciót ad a különböző zsidó intézményeknek.** A lett kormány 1931—32 évi költségvetésében a zsidó kulturális célok szubvenciója 36,500 dollárral van előirányozva. Az egész összeg a következőképpen oszlik meg: Elemi iskolák számára 6000, szakiskolák számára 16.000, jesivák számára 2500, a jiddis színház számára 7000, a hitközségek számára 2500 és Lettország egyetlen zsidó földmivesiskolája számára 2500 dollár.

— **232 újságíró volt jelen a bázeli cionista világkongresszuson.** Bázeli jelentés szerint a XVII. világkongresszus megnyitóján, a hatalmas Messe-épületben több mint 3000 vendég volt jelen. A kongresszus hírlapirodájában 232 újságíró jelentkezett a világ minden részéből hírközlések felvételére. A sajtó képviselők között a legnagyobb világlapok és a legismertebb sajtóképviselők vettek részt minden országból.

— **Antiszemita kilengések a kölni egyetemen.** Kölni távirat szerint, az ottani egyetemen, pénteken a nemzeti szocialisták ismét súlyos bántalmazásokban részesítették a zsidó diákokat. Az egyetem épülete előtt izgató politikai beszédeket tartottak az antiszemita diákok agitátorai a zsidó egyetemi hallgatók ellen. A rendőrség meglehetősen gyors iramban érkezett a helyszínre és több nemzeti szocialistát tartóztatott.

— **Dr Franz von Weisel meghalt.** Wienben 74 éves korában hirtelen elhunyt az ismert osztrák büntetőjogreformmer, dr Franz von Weisel, az ismert író és revizionista vezér, dr Wolfgang von Weisel atyja. Az elhunyt 31 tudományos műnek a szerzője volt, annak idején elnöke, majd tiszteletbeli elnöke a nemzetközi ügyvédi kamarának és tudományos munkásságának érdemeit a kormány azzal ismerte el, hogy nemesi rangra emelte. Egészsége különösen az 1929. évi palesztinai zavarok után rendült meg, amelyekben tudvalevőleg fia is súlyosan megsebesült.

— **Két és fél millió leies adomány a Keren Kajemeth részére.** Berlinből jelentik: Herzl Tivadar halála évfordulója alkalmával Salmann Schochen, a kiváló német nemzetgazdász és cionista, a Keren Kajemeth direktorium tagja, 3000 Font Sterlinget adományozott a K. K. L. részére, egy újabb földterület vásárlására és a Palesztinába való zsidó bevándorlás fokozására.

— **Vér-, bőr- és idegbajosok a természetes „Ferenc József” keserűvizet, mint igen jó béltisztító szert eredményesen használják.** Az orvosi tudomány legjelentékenyebb képviselői írják, hogy a „Ferenc József” víz hatásával minden tekintetben megvannak elégedve. A „Ferenc József” keserűvizet gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Az egész országban közismert elsőrendű és izletes konyhájáról a **GROSZ étterem**

ארטדה כשר
TIMISOARA-TEMESVÁR ORADEA
Lloyd-sor 11. Zöldfa ucca 7.

MENÜ RENDSZER: 40 lei 4 fogásos menü 40 lei, 60 lei 5 fogásos nagy menü 60 lei. — Állandó abona! - Esküvőket, bankettekét vállal. - Kifogástalan kiszolgálás! — Utazó uraknak kedvezmény!

GRADO
TENGERI FÜRDŐ — (ITALIA)

Continental Pensio
ארטדה כשר
8-7
Minden komforttal ellátott helyiségek, közel a strandhoz. Minden szobában vízvezeték, meleg édesvíz fürdők. Elsőrangú bécsi konyha! — Mérsékelt árak!

— KÉRJEN PROSPECTUST —

Padlólakkok, poloskairtók, háztartási cikkek
mosó- és pipere-árak, kefe- és vegyiárak legolcsóbb beszerzési forrással

Pontos és figyelmes kiszolgálás! — Szombat és ünnepnapon zárva!

Fülöp Ede
ORADEA, Zöldfa ucca 14.

Művészi perzsaszőnyegek, szövött gobelinek, külföldi fonalak

Schulhof Emilné
„Orient” Szövőművészeti iskola

Oradea, Strada Episcopul Ciorogariu No.17.
Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközölteknék.

— **Az első zsidó polgármester Holland-Indiában.** A holland-indiai kormány Cherobóban kinevezte F. C. Van Lier mérnököt polgármesternek. Kinevezése a zsidó szervezetek egyesületeinek megkeresése folytán történt. Ez az első eset, hogy Holland-Indiának egyik városában zsidó polgármestert neveztek ki.

— **A palesztinai mizrachista iskola vezetősége a cionista nevelési rendszer ellen.** Jeruzsálemből jelentik: A mizrachista iskolák palesztinai vezetősége határozatot fogadott el, amelyben követeli dr. Bergsonnak visszalépését a Jewish-Agency nevelési osztályának igazgatásától. A határozat megindokolja, hogy dr. Bergsonnak beterveztett javaslata a palesztinai iskolákra vonatkozólag, megsemmisíti a mizrachista iskolák autonómiáját és a cionista nevelési jellegnek autokratikus igazgatását lépteti életbe. A palesztinai mizrachisták vezetői rámutatnak a dr. Bergson nevelési rendszer veszedelmére. A terv szerint a mizrachista iskolák tanári létszámának csökkentése a „Vaad Hachinuch” (nevelési tanács) hatáskörébe tartoznak és a mizrachista iskolák tanterve a Vaad Hachinuch igazgatójának jóváhagyásából lenne függővé téve, végül pedig a mizrachista iskolák autonóm igazgatását is mellőznék.

— **Ungvár városa egy millió lejjel támogatja a zsidó kórházat.** Ungvár városi tanácsa az elmúlt héten tartott gyűlésén határozatot hozott, hogy az Ungváron felépítendő zsidó kórház céljaira 200.000 Ck. juttat szubvencióként. A városi tanács határozatában egyidejűleg kimondja, hogy ezen összeg kifizetését függővé teszi azon feltételtől, mely a kórház részére legalább is 200.000 Ck. rendelkezési összeget biztosít. A városi tanács a kórház-bizottságba egy többtagú ellenőrző szervet delegált, hogy ezuton is az együttműködést biztosítsa.

— **Zsidó munkanélküliség a gyémánt iparban.** Amszterdamból jelentik: A gyémánt iparban egyre fokozódik a zsidó munkanélküliek száma, hol a zsidó munkásság ezideig meglehetősen elhelyezkedést talált. 3500 munkanélküli közül, kik a gyémánt iparban voltak foglalkoztatva, 3000 zsidó.

— **Háborus nyomorúság számokban.** „Az összes károk, amit a világháború borzalmai értékek és alkotási lehetőségek pusztulásai által előidéztek, az emberiséget 1680 milliárd aranymárkát (67200 milliárd lei) kitevő értéktől fosztották meg. Ezen összegért Németországban, Ausztriában, Oroszországban, Belgiumban, Franciaországban, Romániában, Angliában, Kanadában, Ausztráliában és az Egyesült Államokban minden egyes család építhetett volna magának egy 10.000 aranymárka (400.000 lei) értékű házat, egy 4000 aranymárka értékű investációt és 2000 aranymárka értékű kertet rendezhetett volna be magának. A még ezenkívül megmaradt összegből ugyanezen államok minden 20.000-et meghaladó városa a következő épületeket építhette és rendezhette volna be: Minden városban egy könyvtár, egy kórház, menház és aggház, mindezekhez pedig magasabb iskolákat és ingyenes gyermek, valamint népoktatást”. Ezen statisztikát a világbéket propagáló „Ifjuság és Világbéke” című folyóirat közli.

Csak arra hívjuk fel becses figyelmét, ha gyomor-, vese-, vagy hólyagbántalmai vannak, úgy
ígyon

**PAPTAMÁSI
„LITHYNIA”
ÁSVÁNYVIZET,**
mert ezen betegségeknek ez az egyedüli biztos gyógyszere.
Kapható mindenütt.

**Harisnyát, kötöttáruat
olcsó gyári árakban
„Hófehérke” Harisnyaházban**
ORADEA, SAS-PALOTA PIATA LENIRII.
Cégünk a „BIZALOM” kötelékébe tartozik

kezytű, női és férfi fehérnemű, baba-kelengyét, ridiküll, csipke, szalag és mindenféle rövidárukat

vásárolhat
LEITNERNÉL

— **Irtó-hadjárat a kurdisztáni zsidóság ellen.** Jeruzsálemből jelentik: Kurdisztánból Jeruzsálembé menekültek szörnyű képét festik azon üldözésnek, amelynek ezen ország zsidósága az utóbbi időben ki van szolgáltatva. Hamidieh-ben lakó 30 zsidó család közül ötöt teljesen kiirtottak. A zsidó házakat kifosztották és 2 zsidó nőt erőszakkal elraboltak. A kilengések okai, a Jeruzsálemből kiinduló tuhajtott zsidó-ellenes propagandának az eredményei. A kurdokhoz felhívást intéztek, melyben felszólították, hogy a mozlimok vérért, melyet a palesztinai zsidóság ontott ki, bosszulják meg. Az Irák kormány ezen zsidó-ellenes heccet ellen semminemű szankciókat nem léptetett életbe.

— **Idegen diákok felvételének korlátozása a prágai egyetemen.** Prágából jelentik: A prágai német egyetem dékánja prof. dr. Starkenstein nyilatkozott, hogy az orvosi szakon belföldi és külföldi diákok között különbséget fog a folyó évben az egyetemi tanács tenni, mivel a helyszüke és a munkakörülmények nem engedik meg a fakultásnak, hogy külföldi diákokat korlátlan számban vegyenek fel. Tekintettel, hogy ezen határozat legjobban a külföldi zsidó diákokat érinti, a szlovákiai zsidóság lapja, a „Selbstwehr” dr. Starkesteinhoz fordult azon kérdéssel, hogy milyen álláspontot szándékszik a dékán a külföldi diákok felvételével szemben elfoglalni. Prof. Starkenstein kijelentette, hogy úgy a külföldi diákok különböző felekezete közt, miként a belföldinél is, az egyetemi tanács úgy mint a múltban a jövőben sem fog különbséget tenni. Kijelenti egyidejűleg, hogy a külföldi diákság túlnyomó része zsidó és ez, mint ismeretes, az utóbbi években gyakran adott okot, hogy a külföldiekkel szemben alkalmazott intézkedéseknek olyan színezete volt, mintha az a zsidó diákok ellen szólt volna. Rámutatott azonban arra, hogy ezen intézkedések a körülmények kényszerítő hatása által lettek diktálva és sohasem viselték a konfeszionális karakter jellegét. Az igénylők nagy számára tekintettel a felvételre azok lesznek kiválasztva, kiknek tanulmányaiktól a legjobb eredmények várhatók.

— **A baia-marei zsidó leányiskola évvizsgáló vizsgája ünnepélyes keretek között a napokban folyt le a város zsidó előkelőségeinek jelenlétében.** A leányiskola vezetésének élén dr. Krausz Mór főrabbi, Hirsch Jakab hitközségi elnök, Löw Samuné kitűnő pedagógiai rendszere elsőrendű eredményekre vezetett. A leányiskola vizsgája bizonyosságot mutatott a hitközségi zsidó iskolák kitűnő hasznáról. A leányiskola minden növendéke szép felkészültséggel járult a vizsgáztató bizottság elé, amiben elsősorban a válogatott tanári karának és az iskola illusztris elnöknőjének, Löw Samunének érdemei tűnnek ki. A nagy számban megjelent zsidó notabilitások a jelen volt szülőkkel egyaránt a legszebb megelégedéssel távoztak a maradandó emlékü zsidó leányiskola vizsgájáról.

FIGYELEM!

Eddig nem létezett árak férfi fehérneműben:
1 Egész Poplin selyem ing..... Lei 250.—
1 Oxfort sport ing, nyakkendővel Lei 195.—
1 Oxfort apacs ing ..... Lei 150.—
1 Háló ing disszel..... Lei 160.—
1 Poplin háló pijama ing ..... Lei 185.—
1 Zephir rövid alsó nadrág ..... Lei 58.—
és mindenféle ingek a legolcsóbban csakis az A. B. C. áruház fehérnemű osztályában kaphatók.

— **A német antiszemita kilengések és a berlini hitközség.** Berlinből jelentik: Hosszas vita után, mely a berlini hitközség képviselőtestületében a zsidó iskolafejlesztés és sport szerveinek kiépítése érdekében lefolyt, a Zsidó Néppárt részéről (Klee és hivei) a következő sürgősségi javaslat tétellett: „Az utóbbi napokban, az egyetemek bezárása alkalmából történt antiszemita kilengések folytán nagyszámu zsidó diák súlyos bántalmazásban részesült. Azon kéréssel fordulunk tehát a hitközség vezetőségéhez, mely lépéseket tett és szándékszik tenni, hogy a nagy nyilvánosság bevonásával úgy az állami hatóságoknál, valamint az egyetemi és felsőbb iskoláknál a zsidó diákság jogai megóvassanak és azok megfelelő védelemben részesüljenek!” Dr. Alfred Wiener indítványára a feltett kérdést zárt gyűlésen tárgyalták le és azt egy kiküldött bizottság köteles elintézni.

— **Kitől szabad tehát héberül tanulnunk?** A hamburgi „Familienblatt” érdekes palesztinai feljegyzéseket közöl a Ezriel Karlbach, Kuk palesztinai országos főrabbi tanítványától. Többek között a következő érdekes eleményét olvassuk: Rabb Chaim Sonnenfeldnél, a jeruzsálemi óvár udvarában csakis jiddis nyelven beszélnek. A rabbi „isszurt” adott ki a héber nyelv ellen, tehát így csak jiddisül szabad beszélni. Elképzelhető tehát, hogy meglepetésemre szolgált, amidőn egyik játszadó kisleányt folyékonyan hallottam héberül beszélni. „Jársz-e iskolába?” kérdeztem tőle. — „Isten ments!” felelte nagy komolyan. „Hiszen a rabbi megtiltotta, mivel a zsidó iskolák „szabadgondolkodók”. — De hát honnan tudsz akkor héberül? — „Csak úgy... hallásból. Meg aztán a nagyobbik nővéremtől”. — „Ugy hát jár az iskolába?” „Igen, a francia miszionáriusokhoz.” — Fájdalom, hogy a mi nagyjaink ezt találják a helyes utnak, amellyel jövő generációnkat a vallásos zsidóság részére megmenthessék. És még fájdalmasabb, hogy a mi szent héber nyelvünket a Notre Dame misszionáriusaitól meg szabad tanulnunk — a cionistáktól nem.

ארמון שטר

Hungária Étterem

SATU-MARE, TOMPA UCCA 1. SZ.

Utazóknak
10%
engedmény.

25-18

**Férfiszövet különlegességek
bámulatolcsó
leszállított árakban**

Engros
Endetail

**Havas & Grünfeld
posztóruházában**

Str. Avram Iancu (Kossuth ucca) 8.

Közérdek vevőket készpénz árban szolgálunk ki.

Cégünk szolidaritásáról kérjük meggyőződni.

Borgos vegytisztító

MOS

VASAL

férfi, női ruhákat, ugyszintén fehérneműt

TISZTÍT

valamint zománcfényű gallérmosást vállal

Bazár épület, Színház oldal

— **Nagy antiszemita gyűlés Bécsben.** Az elmúlt héten pénteken Bécs város központjában, szabad ég alatt, a nemzeti-szocialisták nagy népgyűlést tartottak, melyen sokezer Hitlerista is résztvett. Több villanypóznákon és transzformátorokon zsidóságelleni izgató jelszavak voltak ki-plakátírozva. Így többek között: Miért sajnálják a zsidó Rothschildot, amikor az osztrák nép éhen döglök? A viszonyokhoz mérten, a sajtó higgadt figyelmeztetésének köszönhető, hogy a gyűlés a legnagyobb rend és nyugalom közt folyt le. A térség, ahol a meetinget megtartották, körül volt véve erős rendőr-kordonnal. Több száz rendőr volt szétszórva a közelben levő uccákban, különösen elsősorban a kávéházak és a vendéglőkben, hol igen sok zsidó látogató volt a meeting lefolyásának tartalma alatt.

— **A Mizrachi ifjuság** egyrésze, időszaki lapjában, a Mizrachi Erdélyrészi Központ vezetősége, lapunk és annak főszerkesztője ellen heves támadásokat intézett. Lapunk főszerkesztője szükségesnek tartotta az erdélyi cionista és mizrachi szervezeteket, valamint az egyes elvbarátainkat a mozgalom érdekében, egy körlevél útján a való tényállás feltárással felvilágosítani. A körlevelet nagypéldányszámban megjelenő lapunkban nem tartottuk célszerűnek megjelentetni, nehogy a sok sebtől vérző mozgalmunkat ily módon is gyengítsük. Mint utólag örömmel értesültünk ifjuságunk utóbb a jobb belátás útjára tért és a további differenciák kiéleződését kikérülendő, előző ifju temperamentumtól hevített közléseit, egy békéshangu cáfolattal vonta vissza. Örömmel vesszük ifjuságunk nemes gesztusát tudomásul és reméljük, hogy úgy mint a múltban, a mizrachi ifjuság és a Mizrachi Erdélyrészi Központ vezetői között a jövőben is békés, harmonikus kapcsolat jön létre a további együttes munkára.

Selyem mintás és sima georgette 490 lei helyett 250 lei az ABC áruházban Teleki-ucca 4.

— **Vérezgés egy Herzl ünnepeleyn.** Tomaszovból jelentik: A cionisták-nak a városi nagytemplomban tartott Herzl emlék-ünnepélyénél a kommunisták meggyilkoltak egy ifju revizionistát. Kommunista ifjumunkás csoportok vonultak fel a templom elé és a kitűzött kék fehér zászlót, vörös zászlóval akarták felcserélni. A kommunisták és revizionisták között heves dulakodás támadt és az egyik kommunista fiatalember a verekezés közben úgy sebesített meg egy conista ifjut, hogy az a sebesülésébe rövid órák alatt belehalt. A rendőrség több kommunistát őrizetbe vett.

— **Zsidó győzelem a litvániai várostestületi választásokon.** Litvániában a múlt héten folytak le a városképviselőtestületi választások, amelyeknek során a szervezett zsidóság tekintélyes eredményeket ért el. 324 képviselőtestületi tag közül, akiket Kovno városán kívül választottak meg, 123, vagyis 38 százalék a zsidó. Magában Kovnóban a 24 megválasztott képviselőtestületi tag között 7 zsidó van. 12 városban a zsidók a többi népkisebbségekkel karöltve többséget értek el, sőt egyes városokban a zsidók egymagukban is abszolút többségben vonultak be a városi képviselőtestületekbe.

— **Felvétel az oradeai orth. zsidó fiu- és leánygimnáziumba.** Az oradeai orth. zsidó hitközség közel fél évszázados fiu- és leánygimnáziumában Erdély egyetlen orthodoxy nyilvánossági jogú középiskolájában az 1931—32. tanévre szóló jelentkezések folyamatban vannak. Ez iskolák első osztályaiba iratkozni szándékozók felvétel iránti kérelmüket haladéktalanul nyújtásuk be az iskola igazgatóságánál, hogy a szükségessé válható intézkedések idejében megtehetőek legyenek. Melléklendő

Olcsó cipővásár!

Összes nyári cipőink árát leszállítottuk!

Egységáraink: **190, 290, 390, 490 Lei**

Látványos kirakatainkat este kivilágítjuk!

REICHARD Cipőáruház

okmányok: iskolai, születési, újraoltási és állampolgársági bizonyítványok. Minden mellékletre 2—2 leis repülőbélyeg teendő. A felekezeti elemi iskolák negyedik osztályát végzett tanulók isk. bizonyítványa csak tanfelügyelői láttamozással érvényesek. Az intézet régi növendékei is felvételi kérelemmel iratkoznak. E kérelmek már szintén benyújthatók. A magasabb osztályokba ujonnan jelentkezők is kötelesek a főntéren felsorolt okmányokat benyújtani. Folyamodvány mintával s minden egyéb felvilágosítással a hivatalos órák alatt (d. e. 8-10 ig) készséggel szolgál az iskola igazgatósága, aki a vidéki tanulók elhelyezésében is a legmesszebbmenő módon segítségére lesz a szülőknak. Levélbeli megkereséseknél válaszbélyeg melléklendő. — A vidéki szülők tájékoztatására közöljük még, hogy a fiu-gimnázium talmud-tórával kapcsolatos, mely díjtalanul áll a tanulók rendelkezésére. — Az évi tandíj különböző fokozatu. A fokozatokba való beosztást az iskolaszék tandíjbizottsága végzi. A megállapított tandíj összegéről minden szülő tájékozódást szerezhet az igazgatóságnál aug. 23—25 között.

— **Egy lengyel-zsidó város antiszemita terror alatt.** Konksból jelentik: A város zsidó lakossága már hetek óta a legszörnyűbb antiszemita terror alatt van. Egy öreg zsidó embernek tövestől kiszakította a szakállát egy fiatal antiszemita huligán. Többek ugyancsak súlyos bántalmazásban részesültek az antiszemita huligán csoportok részéről. A környék paraszt lakosságát agitátorok hívják fel, hogy vonuljanak a városba és támadják meg a zsidók házeit és üzleteit. A zsidó lakosság küldöttséget menesztett a város polgármesteréhez, hogy gondoskodjon a zsidó népesség testi és vagyoni épsége megvédelmezéséről. A hatóság erélyes intézkedéseket ígért.

Sima és mintás rubazefir 22 lei az ABC áruházban Teleki-ucca 4.

— **Zsidó jótékonyosság Amszterdamban.** Amszterdamban számos zsidó testület és nem zsidó hatóságok képviselőinek jelenlétében megnyílt egy nagy zsidó kórháznak egyik épületszárnya. Az új épület — melynek 300 betegágya van — meghaladja a 425.000 holland forintot. A megnyitó alkalmából az ismert zsidó filantrop, Louis Tas ékszerész 25.000 holland forintot adott át a zsidó szegények kezelőségi tanácsának. A nemrégiben elhunyt H. E. Content a zsidó szegények tanácsának 700.000 holland forintot hagyott jótékonyági intézményeik részére.

— **A Feketeerdő Üveggyár R. T. gyári lerakata Oradeán, Strada Avram Iancu (volt Kossuth Lajos-ucca) 5. szám alatt az elárusítást megkezdette. Eladás kicsinyben is.**

— **Felhívjuk olvasóink figyelmét a Nagyváradon most megnyílt új vasbutorgyár létesülésére,** mely olyan cikkek gyártását kezdte meg, amelyeket eddig csakis külföldön szerezhattunk be. A Standard-gyár, melynek üzeme a Nagy Sándor ucca 10 szám alatt van a legkiválóbb minőségű nyitott és összehajtható vaságyakat, tábori ágyakat, mosdókat, sodronyágybetéteket és mindenféle vasbutorokat gyárt. A Standard gyár a közönséget gyári árban szolgálja és biztosra vesszük, hogy olvasóink örömmel fogják ennek a hiányt pótló gyárüzem megindításának hírért venni és szívesen fogják felkeresni szükségleteik fedezése céljából.

— **Réven (Vadul Crisului) nyaralóknak orth. כשר kosher kapható lakással FRANKOVITS HENRIK-nél.**

— **A rheumás bajok házi kezelése.** (Rheumás betegek számára). Most jelent meg a III. kiadás. Irta: Dr Engländer Árpád szakorvos. A rheuma a legalattomosabb betegség, nem gyilkol mint tuberkulózis, de fokozottan rokkant és munkaképtelenné teszi áldozatait, kik folytonos kínok közepette mankón vonszolják életüket, ha nem kerülnek idejében kezelés alá. Pedig ez a kezelés nem is olyan komplikált dolog — amint ezt Engländer Árpád munkájából megtudhatjuk mert az első orvosi utasítás után e munka segítségével a szükséges tudnivalókat bárki otthon is elvégezheti, legyen a rheuma bármelyik fajtájáról is szó. Részletes és pontos utasításokat kapunk a gyógyítás időpontjának, módjának, masage, gymnastika, a rheumás betegek étrend és ivókurájának legkisebb részleteiről is. Hogy ezen alattomos betegség következményeiben mennyivel tragikusabb mint a tuberkulózis! Ezen körülményt azon ténnyel világítjuk meg legjobban, mely szerint a berlini munkásbiztosító pénztár a rheuma által rokkanttá vált tagoknak nyolcszor többet fizet ki, mint a gümőkór munkaképtelenjeinek. E kis mű használható és értékes voltát igazolja, hogy rövid időn belül már harmadik kiadásában jelent meg Novák Rudolf és Tsa közismeretlen kifogástalan kiállításában, ára 90 lei. Kapható kiadóhivatalunkban.

— **Szép aszalt gomba, jutányos árban kapható Herskovits Henrik-nél Somcute Mare.**

— **25 év óta fennálló Ernster-féle kóser-Vendéglő Clujon előnyös feltételek mellett eladó. Érdeklődni közvetlen eladónál: Ernster József, Cal. Reg. Ferdinand 22.**

GROSZ DÁVID
szalmakalapgyár
Satu-Mare, Str. Petru Rareș 35/37
Mindenféle kalapgyártáshoz szükséges fonatok és nyersanyagok raktára 50-16

Izzad Ön??? Vegyen hármasszámú Höfer hintőport!

Rövid hírek

BERLIN: A múlt héten a nemzeti szocialisták által inszenált egyetemi kilengéseknél, mely főleg a komunisták és szocialisták ellen irányult, egyre nagyobb mértékben volt észlelhető a zsidó-ellenes tendencia. A végén már annyira elfajult, hogy minden zsidókinézésű diákot „bűdös zsidó”, „ki a zsidókkal” és még más hasonló antiszemita jelzők közé tartoztattak. — A múlt héten zajlott le ilyen meglehetősen nagy érdeklődés mellett a hebraisták előkonferenciája. A konferencián a hebraisták világszervezetének a megteremtését és a héber kultúra további fejlesztésének az érdekében 1932-re egy világkongresszus egybehívását határozták el. — Berlin-Grünwaldban, a Rathenau-gyilkosság színhelyén, Rathenau szomorúan tragikus végzetű halálának évfordulója alkalmából a város elit-közönsége a koszorúk özőnével halmozta el, a koszorúk azonban még ideje előtt elhervadtak, a horogkeresztesek leszedték a koszorúkról a címszalagot és a virágot pedig össze-vissza lították, a szobor körüli épületeket pedig telefirkálták kampós-keresztekkel. — Száz évvel ezelőtt halt meg Freiherr Karl von Stein, aki Németország első szabad alkotmányát szerkesztette. A modern demokrácia atyjának nevezik. Hugo Preuss, aki a weimari alkotmányt megalkotta, állandóan hivatkozott rá, hogy Stein tanítványának tartja magát. Karl von Stein volt az előharcosa a német zsidóság emancipációjának is, amennyiben az ő alkotmánya nyitotta meg az utat, melyen a zsidók a szabadságjogokhoz eljuthattak. — Berlinben helvenhárom éves korában meghalt Ernestine Eschelbacher, a nagyhirű rabbinak és tudósak Josef Eschelbachernek özvegye és a jelenlegi düsseldorfi rabbinak, dr Max Eschelbachernek édesanyja. Az elhunyt, a német zsidó nőmozgalomnak egyik vezetője volt, és rendkívül nagy népszerűségnek örvendett. Mikor néhány évvel ezelőtt hetvenedik születésnapját ünnepelte, a sajtó a legmelegebb hangon emlékezett meg róla.

VARSÓBAN a városi gimnázium rektorai a zsidóságra nézve szomorú nyilatkozatot tettek közbe, melynek eredetét felsőbb fórumokhoz vezetik vissza. A nyilatkozat szerint a városi gimnázium egyes osztályaiban maximálisan csak négy zsidó tanuló vehető fel, mely a gimnáziumba járó tanulóknak 10 százaléka. Ugyáltszik, a lengyel nép már a gimnáziumokba is beviszi a numerusz-klauzusz szellemét! — Egy újabb kiadott statisztika alapján Varsóban jelenleg a hitközség égisze alatt 29 iskola 101 osztállyal, 3936 tanulóval és 197 tanítóval működik.

DRESDEN: Röviddel ezelőtt Zwikauban vágatási tilalmat bocsátottak ki. A város vezetősége ezt a tilalmat nem érvényesítette. Ezzel szemben azonban a vágóhid kormányzósági bizottsága — akitől a további vágatások engedélyezése függ — ellenkező álláspontra helyezkedett.

STRASSBURG: A rosenvilteri zsidó temetőben 20 sírkövet találtak felborítva és összezúzva. Az első eset Franciaországban és főleg Elzászban, hogy zsidótemetőt meggyaláztak. Erélyes nyomozás indult meg a — még jelenleg ismeretlen — tettesek kézrekerítésére.

BÉCS: Rabbiner Max Grünwald, ki a zsidó történelem terén folytatott kutatásai folytán a zsidó írók és kutatók egyik kimagasló alakja lett, most ünnepli születésének 60-ik évfordulóját. — A „Die Wahrheit” című osztrák zsidó lapot és az osztrák zsidóságot nagy gyász érte. Meghalt Ludvig Hirschfeld, a lap kiadója. Az elhunyt nemcsak közéleti szereplésben, hanem magánéletében is megvalósította a zsidóság erkölcsi eszményeit. Politikai ellenségei sohasem voltak, legfeljebb ellenfelei, akik vele szemben soha személyes térre az ellentéteket nem vitték. Békeszerető volt, aki a békét mindig megteremtteni igyekezett. Mélységesen őszse volt köve a zsidó hitközség életével. Temetése vasárnap volt. Megjelentek a bécsi zsidóság összes vezetői tagjai. Először dr Taubes, a Pazmeniten-templom papja bucsuzlatta el, a hitközség nevében dr Pick Alajos egyetemi tanár, elnök mondott megható beszédet, az Unio gyászát dr Karl Steiner alelnök támogatja.

AMSTERDAM: Az amsterdami egyetem 1931—1932-es éveire Prof. dr. L. S. Ornsteint nevezte ki rektor magnifikussá, ki történetesen zsidó. — A városi tanács-választások alkalmával a megválasztott tanácsba 12 zsidó tanácsos került be. Ezek közül nyolcan a szocialista-párt listáján lettek kizárva. — Amsterdamból jelentik, hogy Vilma hollandi királynő és Julianna trónörösnő a jövő hét folyamán Tirolba utaznak, ahol Paul May amsterdami zsidó bankár vendégei lesznek, lembergi kastélyában.

NEWYORK: Az amerikai reformrabbik szövetségének 45-ik évi gyűlésén azt a javaslatot terjesztették elő és fogadták el, hogy az amerikai reformhitközségek által kiadandó énekkönyvben ezentúl a Kol Nidrének csak a dallamát fogadják el, míg a szöveget átformálják.

PÁRIS: Gedeon Geismar tábornok, ki a francia hadsereg 4-ik tüzérhadtestének parancsnoka és a Keren Kájemet diszelnőke volt, a múlt héten elhunyt 63 éves korában.

MOZI

Teatrul HEIMAN szinkör HETI MŰSORA:

Péntek, szombat, vasárnap: „A kis cukrászda”. Éneklő, zenélő táncos filmoperett. Balázs István éneketéjével. Minden jegyhez minden látogató ingyen fagyaltot kap. — Vasárnapi matiné: „11 ördög” Hatalmas football film. Azonkívül: „Nagy-Kabaré műsor”. — Legközelebbi műsor: „Az Océán Réme”. Metro Hangoz világfilm. A fehér árnyak testvérfilmje. Roquel Torres — Charles Bickford — Nils Asther — Gerog E. Marion. — Jön a „Császár Szerelme”. Liane Haid és Walter Jansen éneklő, zenélő táncos filmoperettje. Magyarul beszélő részekkel!

Cinematograful FILMPALACE és FILMTERRASSZE mozgó

HETI MŰSORA:

Ma és a következő napokon: „Négy Pajtás”. A főszerepben: Janet Gaynor és Charles Farrel. Nagyszerű ének és táncszámok, pompás kísérő zene, gyönyörű rendezés.

ZSIDÓ HUMOR

Amikor az ember zsebei láthatatlanok

A Rajecer magidról, akinek szatirikus mondásai világhírűek voltak, beszélnek a következő anekdotát:

Egy gazdag, de zsugoriságáról ismert kereskedőnek az volt a gyengéje, hogy szeretett vagyonával dicsekedni. Amidőn pedig a Rajecer maggid egy alkalommal meglátogatta, ez bevezette gyönyörűen butorozott szobáiba és előkelő vendégéhez azon kérdéssel fordult, hogy olajfestésű arcképe hogyan tetszik neki? „Sehoggy” — válaszolt a rabbi. „Ugyan mit gondol a rabbi? Hogyan lehet annak hozzámvaló hasonlóságában kételkedni, hiszen több mint 200 arany forintomba került egy híres festőnél. És tulajdonképpen — kérde kíváncsian — hol volna a hiba?” „Hol?” — válaszolta Rajecer maggid. „A hiba ott van, hogy Önnek a zsebei a képen láthatatlanok!”

Tejes után csak egy félórát kell várni

Más alkalommal a Rajecer maggid egy lakodalomra volt hivatalos, a mennyasszony részéről. Nagy meglepetésére egy chaszid rabbit pillantott meg az ünnepségen, ki állítólag a vőlegénynek valami közeli rokona volt és kit kora egyik legnagyobb fanatikus rabbijának tartottak. Mikor az asztalhoz ültek, ahol a legfinomabb husos inyenc ételek lettek felszolgálva, a chaszid rabbi kijelentette, hogy ő csak tejest óhajt enni, mivel eddig még sehol sem fogyasztott husos ételt. Kívánsága rögtön teljesült is. A rajazer maggid, ki nem volt hive az ilyen üres, értelmetlen formáknak ezt sértésnek vette, de hallgatott. Elkövetkezett ezután a Mincha ima ideje. Mindenki befejezte már a Schmone-eszre imádságot, csak a chaszid rabbinak folytatta azt még sűrű hajlongások közepette. Eltelt egy félóra, egy óra, de a mi rabbinak úgy látszik még nem találta időszertűnek az ima befejezését. A Rajazer maggid végül elvesztette türelmét, odament kollegájához és a fülébe sugta: „Kedves Kollegám nálunk tejes után csak egy félórát szokás várni.”

Családi idill

volt indulóban kikerestelkedett új gazdák-nál. Családi vacsorát rendeztek, amelyre ezuttal hivatalosak voltak a familia zsidó ágazatai is és elsősorban a nagypapa, akit már egyébként szívesen láttak saját otthonában, mint az új villában. Behívják a gyerekeket is, az apróságok adjanak pacsit és

köszönjenek szépen. De a kicsiny Pistuka nem akart parirozni. Végre anyja rászólt kedves szigorral: „Hát nem tudod, mit kell mondani a nagypapának?”

Pistuka pedig gyermeki naivsággal selypíti a választ: Dehoggy isz nem tudom. Azt kell mondani: Bűdössz zsidó.”

Ez azonban nem annyira zsidó humor, mint inkább sajnós, zsidó tragikum.

Honnan tudjuk, hogy Bóloknek nem volt felesége?

Honnan következtetjük, hogy Bóloknek nem volt felesége?

— Mert átkozódásért idegenhez (Bileomhoz) kellett folyamodnia.

Ártalmas, ha a vallásos ember tudja, hogy vallásos?

Rabbi Jákajv Jiczehok, a „lublini próféta” (Chájze) azt mondotta egyszer: „Én többre becsülöm azt a gazembert, aki tudja, hogy gazember, mint azt a vallásos embert, aki tudja, hogy vallásos ember.”

Felfordult világ

Régebben a zsidó nők idegen haját (parókát) viseltek, a férfiak viszont saját hajban jártak — szólt egy bukovinai rabbi beszéde alkalmával. Most, sajnós, fordított világ lett: A zsidó nők járnak saját hajban, viszont a férfiak idegen haját viselnek. Tudniillik annyira el vannak adósodva, hogy a fejük haját sem vallhatják a magukénak.

PRIMARIA MUNICIPIULUI ORADEA

Mo. 29642/931.

Hirdetmény.

Értesítjük a város közönségét, hogy folyó év augusztus hó 1-től kezdődőleg a százalékos víz és csatornázási díjak a következőképpen állapították meg:

1. Lakásoknál: vízdíj a bérösszeg 4%-a, csatornadíj a bérösszeg 3%-a.

2. Üzleteknél vízdíj a bérösszeg 2%-a, csatornadíj a bérösszeg 3%-a.

Megjegyezzük, hogy a 2%-os vízdíjat csupán azon üzlethelyiségek után fogjuk kivetni, ahol a normálnál nagyobb vízfogyasztás nem tapasztalható. Nem részesülnek ennél fogva eme kedvezményben a következő üzlethelyiségek: kávéház, cukrászda, korcsma, szálloda, gyógyszerár, drogeria, borbélyüzlet, fényképészeti műterem, ecetraktár, kelmefestő műhely, általában mindazon kereskedelmi és ipari vállalkozások, melyek vízfogyasztása a normális méreteket meghaladja.

Mindezen helyiségek bérértéke után továbbra is 3%-os vízdíj lesz kivetve.

A többi víz és csatornadíjak változatlanul megmaradtak.

Oradea, 1931. július 16.

Polgármesteri hivatal.

Olcsó nyári vásár!

	Ezelőtt	Most
1 pár jó férfi zokni — — —	18	8
1 „ egész finom flor zokni — — —	65	29
1 drb férfi sport trikó ing — — —	95	43
1 „ 1-a football dress — — —	150	58
1 „ férfi vagy női fürdő dress — — —	130	55
1 „ prima férfi ing, puplín elejű, 2 gallérral — — —	250	150
1 „ szép apacs ing — — —	235	148
1 „ 1-a zephir rövid nadrág — — —	65	39
1 pár női flor vagy selyem harisnya — — —	65	29
1 drb 1-a női ing — — —	125	62
1 „ batiszt kombiné — — —	165	95
1 „ selyem tuszor kombiné — — —	275	148

Gyermek sokerlik, ruder- és apacsingek saison utáni kiárusítása.

Fehérneműek méret után nagyon olcsón készülnek.

Kérjük az árak olcsóságáról egy vásárlással meggyőződést szerezni.

KLEIN SÁNDOR & Co.

SAS-PASSAGE, FŐBEJÁRAT